

Ulkoiset tekijät osakesijoittamisessa 2020-luvulla

Tino Puukko

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Tradenomin tutkinto

Opinnäytetyö

2024

Tiivistelmä

Tekijä(t) Tino Puukko
Tutkinto Tradenomi
Raportin/Opinnäytetyön nimi Ulkoiset tekijät osakesijoittamisessa 2020-luvulla
Sivu- ja liitesivumäärä 50 + 6
<p>Opinnäytetyön tavoite oli selvittää mitä muuttujia osakesijoittajat ottavat huomioon osakepöimintää tehdessään ja miten he näihin tekijöihin suhtautuvat. Näistä muuttujista tutkimuksessa käytettiin termiä ulkoiset tekijät. Tutkimus rajattiin suomalaisiin osakesijoittajiin ja tutkittavat ilmiöt pääasiassa 2020-luvulla pinnalla olleisiin ilmiöihin. Tutkimus toteutettiin kvantitatiivisena tutkimuksena, jossa otantana toimi näyte ja aineiston keruu tapahtui sosiaalisessa mediassa julkaisutuna kyselylomakkeena. Työn rakenne noudattaa Haaga-Helian ammattikorkeakoulun perinteisen opinnäytetyön rakennetta, joka koostuu johdannosta, tietoperustasta, empiirisestä osasta ja pohdinnasta.</p> <p>Tutkimuksen keskeisessä tietoperustassa esiteltiin aluksi, mistä osakesijoittamisessa on kyse. Seuraavana käsiteltiin sijoittajan psykologiaa ja riskinottoa, tästä siirryttiin suoraan ulkoisten tekijöiden esittelyyn. Osakesijoittamisen ja sijoittajan psykologian luvut toimivat alustuksena koko tutkimukselle. Ulkoisten tekijöiden ominaisuuksia ja mahdollisia vaikutuksia osakesijoittajien toimintaan käytiin tietoperustassa läpi. Tietoperustassa hyödyksi käytettiin tutkittavaan asiaan liittyvää kirjallisuutta sekä verkosta löytyviä lähteitä.</p> <p>Tutkimuksen empiirisessä osuudessa tarkoituksena oli selvittää tietoa sijoittajien suhtautumista ulkoisiin tekijöihin todellisuudessa. Osuuden alussa esiteltiin tutkimusmenetelmä sekä käytiin läpi kyselylomakkeen sisältö. Kysely luotiin vastaajille mahdollisimman yksinkertaiseksi, mutta kuitenkin niin, että kysymykset keskittyvät tutkittavaan aiheeseen. Saaduille tuloksille suoritettiin merkitsevyystestejä ja yritettiin löytää perusjoukkoon yleistettävää tietoa.</p> <p>Saatujen tulosten, tutkimuksen ja analysoinnin jälkeen voidaan todeta, että ulkoisilla tekijöillä on vaikutusta sijoittajien toimintaan. Vaikutukset ovat kuitenkin erilaisia ja niihin sijoittajat suhtautuvat eri tavoilla riippuen itse ulkoisesta tekijästä ja myös sijoittajan taustasta. Johtopäätöksenä voidaan vetää, että suhtautuminen ulkoisiin tekijöihin on hyvin subjektiivinen asia. Jokainen suorittaa itse näihin tekijöihin liittyvät toimenpiteet parhaaksi katsomallaan tavalla.</p>
Asiasanat Osakesijoittaminen, osake, sijoittaja, ilmiö, markkinat

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Tutkimuksen tavoitteet, tutkimusongelma ja rajaukset.....	1
1.1.1	Tutkimusongelma.....	1
1.1.2	Rajaukset.....	2
1.2	Rakenne ja peittomatriisi	3
1.3	Keskeiset käsitteet	4
2	Osakesijoittaminen	5
2.1	Sijoittajan psykologia.....	6
2.2	Riskinotto	7
3	Ulkoiset tekijät.....	9
3.1	Makrotalouden ilmiöt	9
3.2	Geopoliittiset jännitteet ja kansainväliset suhteet.....	10
3.3	Teknologia ja tekoäly.....	11
3.4	Yhteiskunnalliset- ja ympäristötekijät.....	13
3.5	Kilpailijat ja markkinat.....	15
4	Tutkimusprosessi	18
4.1	Tutkimusmenetelmän valinta.....	18
4.2	Aineiston keruu ja kyselyn luominen.....	19
4.3	Kyselylomakkeen sisältö	20
4.4	Analysointimenetelmät	23
5	Kyselytutkimuksen tulokset.....	24
5.1	Demografiset tiedot	24
5.2	Kosketuspinta tutkittavaan aiheeseen	25
5.3	Makrotalouden ilmiöiden vaikutus.....	26
5.4	Geopoliittisuus sekä kansainvälisyys.....	28
5.5	Sijoittajien näkemykset teknologiasta ja tekoälystä.....	31
5.6	Vastuullisuus ja eettisyys.....	32
5.7	Kilpailijoiden ja markkinoiden rooli.....	35
5.8	Vastaajien lopullinen suhtautuminen ulkoisiin tekijöihin	35
5.9	Tulosten lopullinen analysointi.....	37
6	Pohdinta.....	41
6.1	Johtopäätöksiä	41
6.2	Yhteenveto.....	43
6.3	Validiteetti ja reliabiliteetti	44
6.4	Jatkotutkimusehdotukset.....	45

6.5 Oman oppimisen arviointi	45
Lähteet.....	47
Liitteet	50
Liite 1. Kyselylomake.....	50
Liite 2. Merkitsevyytestit.....	55

1 Johdanto

Osakesijoittaminen on perinteisesti ollut yksi yleisimmistä sijoitusmuodoista kerryttää varallisuutta. Osakesijoittamista voi harjoittaa pitkällä tai lyhyellä aikavälillä. Osakesijoittajan menestys riippuu sijoittajan omista valinnoista, joihin taas vaikuttavat monet eri tekijät sijoituspäätösten taustalla.

Tässä tutkimuksessa näistä tekijöistä tullaan käyttämään termiä ulkoiset tekijät. Tämän tutkimuksen tarkoitus on tutkia näitä ulkoisia tekijöitä suomalaisten osakesijoittajien näkökulmasta. Aihetta lähestytään ostopäätösten kautta. Eli mitä tekijöitä suomalaiset sijoittajat ottavat huomioon valitessaan tietyn osakkeen ostokohteeksi.

Kun sijoittaja harkitsee ostavansa jotakin osaketta, ostoajatuksen takana on aina jotkin tietyt syyt, miksi kyseinen osake on päätenyt useamman vuoden taustani osakesijoittamisessa toimikin yhtenä syynä miksi tähän aiheeseen päädyin. Muita syitä tutkittavan aiheen taustalla on aiheen ajankohtaisuus sekä viime vuosien ilmiöt osakesijoittamisessa.

1.1 Tutkimuksen tavoitteet, tutkimusongelma ja rajaukset

Opinnäytetyö kirjoitetaan Haaga-Helian ammattikorkeakoulun perinteisen opinnäytetyörakenteen pohjalle. Tämä opinnäytetyörakenne sisältää johdannon, tietoperustan eli teoriaosuuden, empiirisen osan eli tutkimusosuuden ja pohdinnan. Tavoite on saada aikaan selkeä lopputulos, ja tähän pääsemiseen perinteisen raportin malli tarjoaa loogisen etenemisjärjestyksen.

Opinnäytetyön tavoite on selvittää, mitä muuttujia osakesijoittajat ottavat huomioon poimiessaan osakkeita ja miten nämä erilaiset muuttujat vaikuttavat sijoittajien päätöksiin. Tutkimuksella tavoitellaan ymmärryksen lisäämistä aiheesta sekä ymmärrystä siitä, miten asiat vaikuttavat tässä kontekstissa toisiinsa esimerkiksi vaikuttaako sijoittajan ikä tai sijoituskokemus siihen, mitä eri asioita hän ottaa huomioon osakepoimintaa tehdessään. Lopputulos ei tule tarjoamaan suoraa sijoitusstrategiaa, jota voi kopioida vaan se tarjoaa enemmänkin johtopäätöksiä, jotka tehdään kyselytutkimuksen analysoinnin perusteella. Itselleni hyödyt ovat oman ymmärryksen parantaminen sekä mahdollisuus hyödyntää tutkimuksen varrella oppimiani asioita omassa sijoitustoiminnassani.

1.1.1 Tutkimusongelma

Hyvää tutkimusongelmaa ei ole helppo määritellä. Tutkimusongelman tulisi olla muodoltaan selkeä ja yksinkertainen, sen tulisi sisältää kysymys, joka kertoo mitä aiheesta halutaan tietää. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.) Tämäkin tutkimus tarvitsee tutkimusongelman, joka on kysymysmuodossa seuraava:

- Miten ulkoiset tekijät vaikuttavat osakepoimintaan 2020-luvulla?

Pääongelmaan vastauksen saamiseksi tutkimuksessa tullaan käymään läpi kolmea eri alaongelmaa. Tutkielma on prosessi, jossa ratkaisemalla alaongelmat päästään saadan lopulta vastaus pääongelmaan. Alaongelmien ratkaisujen tehtävä on tukea pääongelman ratkaisua. Tämän tutkimuksen alaongelmat ovat:

1. Miten ulkoiset tekijät voidaan luokitella?
2. Mitä ja miten sijoittajat voivat huomioida ulkoisia tekijöitä osakepoiminnassa?
3. Onko sijoittajan taustalla ja lähtökohdilla vaikutusta sijoittajan käyttäytymiseen ulkoisten tekijöiden suhteen?

Pääongelma on luonteeltaan laajempi kysymys kuin alaongelmat. Alaongelmat ovat huomattavasti täsmällisempiä ja toimivat myös apuna tutkimuksen rakenteen luomisessa. Saadessani alaongelmat ratkaistua, kykenen ratkaisemaan pääongelman, joka toimii koko tutkimuksen pääasiallisena tavoitteena.

1.1.2 Rajaukset

Ensimmäinen raja on sijoituslaji, jota tutkitaan eli osakesijoittaminen. Sijoittamista on erilaista, ja yleensä kun ihmiset puhuvat sijoittamisesta tulee mieleen yleensä ensimmäisenä osakesijoittaminen. Siksi on tärkeää täsmentää tämä raja aluksi. Tutkimuksessa tullaan käyttämään usein termiä "sijoittaminen" ja tällä viitataan aina tällöin osakesijoittamiseen.

Toiseksi rajaukseksi tutkimukselle on asetettu tutkittava ryhmä, joka on suomalaiset osakesijoittajat. Tämä ilmenee siten, että kyselytutkimus tullaan toteuttamaan vain suomalaisille sijoittajille. Raja ei kuitenkaan poissulje sijoitettavia kohteita eli sijoittajat voivat sijoittaa mihin tahansa osakkeisiin. On myös helpompaa saada kyselyyn vastauksia, raajamatta pois sijoituskohteita niiden sijainnin perusteella.

Kolmas raja on ajallinen raja eli 2020-luku. Tutkimuksen tarkoitus on olla ajankohtainen eikä antaa liikaa painoarvoa asioille, joita on tapahtunut kaukana menneisyydessä. Toinen syy tälle rajaukselle on muutaman viime vuoden aikana tapahtuneet olennaiset ilmiöt, joilla on ollut suuria vaikutuksia osakemarkkinoihin.

Viimeisenä ja vielä maininnan arvoisena asiana on se, että tutkimus keskittyy täysin osakkeiden ostotapahtumiin vaikuttaviin asioihin, eikä myyntitapahtumiin. Päädyin tähän rajaukseen yksinkertaisesti vain sillä perusteella, että tutkimuksen tekeminen ja selkeään lopputulokseen pääsemisestä tulisi huomattavasti hankalampaa.

1.2 Rakenne ja peittomatriisi

Tämä opinnäytetyörakenne sisältää johdannon, tietoperustan eli teoriaosuuden, empiirisen osan eli tutkimusosuuden ja pohdinnan. Tavoite on saada aikaan selkeä lopputulos, ja tähän pääsemiseen perinteisen raportin malli tarjoaa loogisen etenemisjärjestyksen.

Opinnäytetyö tulee olemaan tyypiltään tutkimuksellinen. Tutkimus toteutetaan kyselytutkimuksena. Kyseessä on tutkimus, jota tehdään kvantitatiivisella tutkimusotteella. Tiedonhankintamenetelmä tulee olemaan kahteen Facebookissa olevaan sijoitusryhmään laitettava kysely. Tarkoituksena on saada kyselyn vastauksiin hajontaa tarjoamalla se suurelle ihmismäärälle ja täten helpottaa otanta-tutkimuksen tekemistä.

Peittomatriisin tarkoitus on havainnollistaa alaongelmien, tietoperustan, kyselyn kysymysten ja tutkimustulosten välisiä yhteyksiä. Peittomatriisi myös varmistaa tietoperustan yhteyden itse tutkimukseen. Peittomatriisi kertoo, missä kohtaa raporttia ja kyselyn kysymyksiä, mitäkin alaongelmaa käsitellään. Tutkimuksen peittomatriisi on esillä taulukossa 1.

Taulukko 1. Peittomatriisi

Alaongelma	Tietoperusta	Kyselylomakkeen kysymykset	Tulokset
Miten ulkoiset tekijät voidaan luokitella?	3	15	5.8
Miten sijoittaja ottaa eri ulkoiset tekijät huomioon?	3	6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15	5.3, 5.4, 5.5, 5.6, 5.7
Onko sijoittajan taustalla ja lähtökohdilla vaikutusta sijoittajan käyttäytymiseen ulkoisten tekijöiden suhteen?	2.1	1, 2, 3, 4, 5	5.4, 5.6, 5.7, 5.9

1.3 Keskeiset käsitteet

Tähän lukuun on listattu muutamia tutkimuksessa toistuvia käsitteitä. Käsitteet liittyvät pääosin osakesijoittamiseen. Tässä ei käsitellä käsitteitä, joista myöhemmin kerrotaan tietoperustassa.

Osakepoiminta

Osakepoiminta termiä käytetään toiminnasta, jossa sijoittaja valitsee yhtiöt itse, mihin hän haluaa rahaa sijoittaa. Sijoittajilla on yleensä eri kriteerejä, mitä yrityksiä he valitsevat sijoituskohteiksi kuten yritysten kasvunäkymät tai osingot. (Inderes 2021.) Osakepoimintaa voidaan pitää täsmällisempänä määrittelynä osakesijoittamiselle. Osakepoimintaan liittyy aina riski, ja yleisesti voidaan ajatella, että mitä suuremmat riskit sitä suuremmat tuotot ja tämä toimii myös käänteisesti toiseen suuntaan.

Ilmiö

Termiä käytetään havaitusta asiasta, joka johtuu useista toisista riippumattomista muuttujista (Sitra). Ilmiön ominaisuuksiin kuuluu sen tutkittavuus, ilmiöitä voidaan myös analysoida tieteellisesti. Ilmiöt voivat olla esimerkiksi taloudellisia ja sosiaalisia. Hyvä esimerkki taloudellisesti ilmiöstä on inflaatio.

Trendi

Trendillä tarkoitetaan yleistä kehitystä tai muutosta jonkin asian suhteen pidemmällä aikavälillä sekä myös asiaa mikä on pinnalla. Osakesijoittamisessa trendi voi olla esimerkiksi sijoittajien lisääntynyt kiinnostus tekoälyä kohtaan. Trendit ovat paljolti sidoksissa ihmisten käyttäytymiseen.

2 Osakesijoittaminen

Osakesijoittamisen perusidea on yksinkertainen, sijoittaja ostaa osan yrityksestä rahasummaa vastaan. Kun sijoittaja ostaa pörssiosakkeen, omistaa hän osuuden osakeyhtiöstä. Yritysten osakkeilla käydään kauppaa julkisissa arvopaperipörssissä. Pörssissä osakesijoittajat käyvät keskenään kauppaa sekä yritykset voivat laske liikkeelle uusia osakkeita. (Saario 2016, luku 1.) Osakemarkkinat määrittelevät osakkeiden hinnat sen mukaan, mitä sijoittajat ovat niistä valmiita maksamaan. Osakkeiden hinnat vaihtelevat yrityksen menestyksen mukaan. (Inderes 2019.) Lähtökohtaisesti tätä voidaan ajatella, niin että kun yrityksellä menee hyvin, osakkeen hinta nousee, ja silloin kun huonosti niin hinta laskee. Osakkeisiin sijoittamisella tavoitellaan varakkuuden kerryttämistä osakkeiden arvonnousulla sekä maksettujen osinkojen muodossa. Tutkimuksessa tullaan usein puhumaan ”sijoittamisesta”, vaikka tarkoitetaan vain osakesijoittamista.

Sijoittaja pystyy osakepöiminnällä eli valitsemalla eri yrityksiä osakkeita ostokohteiksi, luomaan täysin oman näköisensä portfolion eli sijoitussalkun. Osakesalkkuja voidaan sanoa maailmassa olevan melkein yhtä paljon kuin itse sijoittajia. Portfolio voi muodostua oman näköisekseen esimerkiksi eri alojen tai sijaintien perusteella. Tätä toimintaa kutsutaan hajauttamiseksi eri perusteilla kuten juuri edellä mainituilla alalla ja sijainnilla. Osakesijoittajan salkku, joka sisältää tavallisia osakkeita toimii läpileikkauksena koko osakemarkkinoista (Graham 1949, luku 3). Tuottavan osakesalkun luominen vaatii kuitenkin tietämystä sekä hyvää taustatyötä. Harkitsevaisuus edellyttää, sitä että sijoittajalla on riittävän hyvät tiedot osakemarkkinoiden historiasta, etenkin osakemarkkinoiden hintatason vaihteluista sekä osakkeiden hintojen, tuottojen ja osinkojen välillä vallitsevasta suhteesta. (Graham 1949, luku 3.)

”Sijoittaminen on kestävyyslaji” (Saario 2016, luku 3). Yleinen ajatus on se, että sijoittamalla menestyy parhaiten ajan kanssa. Tähän voi liittää vanhan sanan laskun: ”malti on valttia” sijoittajalle. Se, pitää paikkansa siinäkin suhteessa, että ajan kanssa korko korolle -ilmiö toimii kaikista parhaiten. Korkoa korolle -ilmiötä on jossain yhteyksissä sanottukin maailman kahdeksanneksi ihmeeksi.

Osakesijoittamisen aloittaminen on nykypäivänä teknisesti hyvin helppoa ja sijoittamaan voi aloittaa pienilläkin summilla. Eri välittäjiä on netissä useita: kotimaisia sekä ulkomaalaisia, joista voi valita mieleisensä. Riippumatta mihin osakkeisiin sijoittaa, sijoittajan kannattaa ottaa huomioon sijoittamisen kulut (Pörssisäätiö). Kuluissa saattaa eroavaisuuksia eri välittäjien välillä. Kiinnittämällä huomiota kuluihin, hyöty näkyy sijoittamisessa pitkällä aikavälillä.

Lopuksi voidaan yhteenvedon todeta, että tuottava sijoittaminen vaatii kärsivällisyyttä, toimivaa sijoitusstrategiaa sekä hyvää taustatyötä ennen sijoituspäätösten tekemistä.

2.1 Sijoittajan psykologia

Sijoittaminen on muutakin kuin pelkästään osakekurssien seuranta tai tutkimuksen tekemistä. Sijoittamiseen liittyy paljon päätöksentekoa, reagointia eri asioihin sekä impulsiivista käytöstä. Edellä mainitut käsitteet ovat vahvasti sidoksissa toisiinsa. Tässä tutkimuksessa sijoittajan käyttäytyminen on olennaisessa osassa. Tässä luvussa tullaan avaamaan enemmän sijoittajan käyttäytymistä.

Jos osakkeiden hinnan muodostuminen perustuisi pelkästään markkinatietoon ja kaikista luotettavimpiin talousennusteisiin, sijoittajat olisivat suoraan verrattavissa todella kehittyneisiin teknisiin roboteihin. Sijoittajat ovat lopulta vain ihmisiä, ja ihmisellä on tunteet. (Lindström 1946, luku 5.) Ihminen tekee ja toimii usein tunteidensa perusteella elämässään, tämä pitää paikkansa myös sijoittamisessa. Ihminen ei pysty aina ajattelemaan rationaalisesti, jos se on virittynyt tiettyyn tunnetilaan, esimerkiksi innostunut jostakin. Sijoittajan läpikäymät tunnetilat voivat hämärtää päätöksentekoa. Ihminen ottaa paljon tietoa ympäristöstään ja asioista, joita havaitsee ja toimii tämän perusteella. Sijoittamiseen liittyvää informaatiota on saatavilla nykypäivänä valtavasti kaikkialla ja koko ajan.

Sijoittajan omalla taustalla ja lähtökohdilla on myös vaikutusta hänen omaan sijoituskäyttäytymiseensä. Taustalla ja lähtökohdilla tarkoitetaan tässä yhteydessä esimerkiksi sukupuolta, ikää, sijoituskokemusta ja taloudellista tilannetta. Sukupuolten välillä voi olla huomattavaakin eroa sijoituskäyttäytymisessä. Capital.com:in tutkimuksessa vuonna 2021 tutkittiin 2000 treidaajan käyttäytymistä 18 kuukauden ajan. Tutkimuksessa havaittiin, että naiset käyttävät stop loss-työkalua eli tappionpysäytystä useammin kuin miehet. Tutkimuksessa 43 prosenttia naisista käytti kyseistä keinoa yli puolessa heidän kaupoissaan vähentääkseen tappiotaan ja miehistä taas vastaavasti 35 prosenttia toimi samoin. Toinen tutkimuksessa esille nousut asia oli erot naisten ja miesten sijoittamisessa rahamäärissä. 27 prosenttia naisista talletti yli tuhat dollaria ja miehistä taas 41 prosenttia talletti tätä suuremman summan rahaa. (Reuters.) Sukupuolen lisäksi myös sijoittajan iällä sekä sijoituskokemuksella on merkitystä sijoituskäyttäytymiseen. Pitkän taustan sijoittamisessa omaava toimii huomattavasti eri tavalla kuin vasta alkaja. Kun sijoittamisesta on kertynyt kokemusta, siihen muodostuu rutiineja, joita noudattaa vähän niin kuin missä tahansa asiassa, kun sitä harrastaa ja tekee paljon. Nuorempi sijoittaja saattaa ottaa enemmän riskiä kuin iältään vanhempi sijoittaja. On olemassa väite, jonka mukaan nuoremmat ottavat yleisesti kaikessa enemmän riskejä kuin vanhemmat ihmiset. Jos puhutaan sijoitettavista määristä, sillä saattaa mahdollisesti olla jopa eniten vaikutusta sijoittajan käyttäytymiseen. Sijoitettava määrä on komponentti, jonka voi pahimmassa tapauksessa menettää kokonaan. Isoilla rahasummilla sijoitettava saattaa olla huomattavasti tarkempi toiminnastaan kuin toinen, joka sijoittaa pienillä määrillä esimerkiksi kuukaudessa. Sijoitettavalla määrällä on myös vaikutusta riskinottoon sekä sijoitusten hajauttamiseen. Kaikilla näillä

ominaisuuksilla voi olla erilaisia vaikutuksia siihen, mitä tekijöitä sijoittaja painottaa omassa osakepoiminnassaan.

Sijoittajien päätöksillä on todella suuri vaikutus markkinoihin. Jos markkinat olisivat aina oikeassa, saattaisi ajatella, että sijoituspäätösten tekijöinä toimisivat tunteettomat robotit. Oikeassa elämässä sijoituspäätösten takana on valtava joukko erilaisia ihmisiä, jotka hoitavat omaa talouttaan tai toisten raha-asioita heidän puolestaan. Tällöin päätöksentekoon vaikuttaa normaalin järjenkäytön lisäksi erilaisia tulkintoja, tunteita, ennakko-odotuksia, väärinkäsityksiä ja myös asioita, jotka eivät liity sijoitettavaan kohteeseen millään tapaa. (Lindström 1946, luku 7.1.) Tämä tarkoittaa, että markkinat elävät ja muuttuvat koko ajan osittain johtuen sijoittajien omasta toiminnasta. Kun sijoittajat alkavat matkia toisiaan ja entistä enemmän ihmisiä liittyy toimintaan mukaan, syntyy trendejä ja ilmiöitä, joilla on todella suuria vaikutuksia markkinaan ja tätä myöten ne synnyttävät uusia sijoitusmahdollisuuksia. Tästä voidaan pitää hyvänä esimerkkinä koronavuosien aikana tapahtunutta Gamestop -ilmiötä. Tapautuma alkoi vuoden 2021 tammikuussa Reddit:in wallstreetsbets-kanalalta. Yksittäiset piensijoittajat alkoivat levittämään sanomaa, että kannattaa ostaa Gamestopin osakkeita. Tämä johti Gamestopin osakekurssin nousuun. Tovin jälkeen kurssin hinta romahti samaa tahtia kuin oli noussutkin. (Ylä-Anttila 11.2.2021.) Tässäkin tapauksessa sijoittajat lähtivät joukkohysteriaan mukaan ja alkoivat ostaa osaketta vaiheessa, jossa ensimmäiset mukaan lähteneet olivat tehneet jo suuria voittoja kurssinousulla. Lopputulema oli se, että osa teki suuriakin voittoja ja osa ihmisistä, jotka lähtivät niin sanotusti liian myöhään mukaan, tekivät huomattavia tappioita. Sijoittaja saattaa lähteä tällaisiin ilmiöihin mukaan hyvin impulsiivisesti nopeiden voittojen toivossa. Joku sijoittaja onkin joskus sanonut: ”kun se tulee yleiseen tietoon, on yleensä jo liian myöhästä lähteä mukaan”.

2.2 Riskinotto

Sijoittamiseen liittyy aina riski. Aina on olemassa riski, että pörssiyhtiökin voi joutua konkurssiin, mutta yleensä tämä on hyvin epätodennäköistä. Riskien havainnointi on todella tärkeää, mitä tulee sijoittamiseen. Se on kuitenkin hyvin subjektiivinen asia. Riskinhavainnointi on se tappio, jonka sijoittaja tiedostaa olevan olemassa, kun hän sijoittaa rahaa johonkin sijoitusinstrumenttiin, riippumatta, onko minkäänlaista riskiä oikeasti olemassa (Baker & Ricciardi 2014, 329). Suomalaisessa sijoituskeskustelussa puhutaan usein ”oppirahoista”. Tällä termillä tarkoitetaan, sitä jos sijoittaja on menettänyt huomattavan summan rahaa sijoitusuransa alkuvaiheessa. Välillä voi kuulla puhuttavan ”oppirahojen maksusta”, tällä tarkoitetaan juuri ylempää. Tämän sanonnan merkitys on se, että sijoittaja oppii riskien tunnistamista samalla, kun hän kerää kokemusta. Riskin havainnointi on olennainen taito sijoittajalle, sillä se saattaa olla loppujen lopuksi se taito, jolla sijoittaja voi onnistua välttämään suuria tappioita.

Toinen riskinottoon olennaisesti liittyvä asia on riskinsietokyky. Kirjallisuudesta on kuitenkin vaikeaa löytää yhteisymmärrystä riskisietokyvyn määrittelemiseksi terminä (Baker & Ricciardi 2014, 329). Sijoittamisessa riskinsietokyky on kuitenkin olennainen osa sijoittajan käyttäytymistä. Kyseessä on taas subjektiivinen asia, joka riippuu ihmisestä. Riskiensietokykyä voidaan mitata erilaisilla kyselylomakkeilla, joiden perusteella määritellään hajautusstrategian pohjalta sijoittajalle riskikategoria (esimerkiksi, onko sijoittaja riskinottaja, riskineutraali tai konservatiivinen riskinottaja) (Baker & Ricciardi 2014, 331). Riskinsietokykyyn sijoittajan kannalta vaikuttaa kaksi olennaista muuttujaa: sijoitushorisontti eli mikä on sijoitus aika sekä sijoitusvarallisuuden suuruus. Todennäköisempää jos nuori sijoittaja säästää pienen summan kuukausittain ja sijoituksia on tarkoitus pitää eläköitymiseen asti, niin tällöin riskinsietokyky on suurella todennäköisyydellä korkealla. (Kukkanen 2022.)

Riskiä voi lähestyä siitä näkökulmasta, että mikä on tuotto-odotuksen ja riskin suhde eli paljonko on valmis laittamaan likoon vastineeksi mahdollisesta tuotosta. Suuremman riskinoton tulisi näkyä suurempana tuotto-odotuksena, jotta se tekisi riskinottamisesta mieluisaa puuhaa (Lindström 1946, luku 5.6). Usein puhutaan ”vauhtisokeudesta”, jossa tässä kontekstissa tarkoitetaan, sitä että esimerkiksi mitä pidempää pitkä nousujohteinen putki kestää, sitä suuremmaksi riski kasvaa, että osakkeen kurssi voi romahtaa. Riskiä ajatellessa on yhtä tärkeää miettiä milloin osakeinstrumenteista kannattaa luopua kuin niitä hankittaessa.

Sijoittaja ottaa hyvin usein riskin tiedostamattaan, esimerkiksi sijoittaessaan indekseihin, riskiä sijoittaja ei välttämättä huomioi, vaikka se on kuitenkin aina olemassa. Riskiä on helpompi tutkia objektiivisesti kuin tutkia sitä oman toimintansa näkökulmasta. Hyvin usein riskin havaitsee helpommin asiasta, jonka kanssa itsellä ei ole välttämättä mitään tekemistä.

3 Ulkoiset tekijät

Tässä osiossa tutustutaan tarkemmin ulkoisiin tekijöihin ja niiden luokitteluun. Osiossa jaetaan ulkoiset tekijät eri kategorioihin ja esitellään nämä kategoriat yksitellen. Tutkimuskirjallisuudessa eikä yleisesti sijoittajien keskuudessaakaan löytynyt mitään yhtenäistä valmista luokittelua, tuli tekijät lopulta luokiteltua niiden suuruuden mukaan. Luokittelu tapahtui seuraavassa järjestyksessä makrotalouden ilmiöt, geopoliittiset jännitteet ja kansainväliset suhteet, teknologia ja tekoäly, yhteiskunnalliset- ja ympäristötekijät sekä kilpailijat ja markkinat. Jokaiselle luokalle vaatimuksena oli yhteys osakesijoittamiseen sekä ajankohtaisuus. Yhteys osakesijoittamiseen oli olennaisin, ajankohtaisuudella taas viitataan pääongelmassa olevaan aikamääreeseen 2020-luku. Ulkoisten tekijöiden esittelyn lisäksi, osiossa käydään läpi millaisia vaikutuksia milläkin ulkoisella tekijällä voi olla sijoittajan ostopäätöksiin.

3.1 Makrotalouden ilmiöt

Makrotaloustieteen historia alkaa 1930-luvulta. Alettiin tutkimaan kokonaisvaltaisia ilmiöitä, joilla on vaikutusta talouteen kuten työllisyystilanne ja inflaatio. Tavoite oli oppia ymmärtämään näitä ilmiöitä ja estää uusi mahdollinen lama. (Lindholm & Kettunen 2016, luku 1.) Keskeisillä makrotalouden ilmiöillä kuten talouskasvulla, inflaatiolla ja rahapolitiikalla on vaikutuksia osakemarkkinoihin ja tätä kautta sijoittajien toimintaan.

Makrotaloudessa yksi yleisimmistä osakemarkkinoihin vaikuttavista ilmiöistä on talouskasvu. Talouden kasvulla on monia hyötyjiä. Lähtökohtainen talouspolitiikan tavoite on jatkuvan talouskasvun ylläpitäminen. Tarkoitus ei ole luoda mahdollisimman nopeaa talouskasvua vaan ennemminkin saada talouskasvuun jatkuvuutta pidemmällä aikavälillä. (Lindholm & Kettunen 2016, luku 5.) Yleisesti voidaan sanoa, että kun talous kasvaa, menestyvät yritykset myös paremmin ja tekevät enemmän voittoa. Etenkin, kun kyseessä on suuri pörssi-yhtiö, vaikuttaa tämä yleensä positiivisesti osakkeen hintaan. Käänteinen ilmiö on taas, kun talouskasvu on melkein mitätöntä tai negatiivista, se vaikuttaa negatiivisesti yritysten tuloksiin ja osakemarkkinoihin. Tätä kautta talouskasvulla on merkittävä vaikutus sijoittajien toimintaan.

Inflaatio tarkoittaa rahanostovoiman heikkenemistä eli käytännössä sitä, että samasta rahasummasta saa vastineeksi vähemmän hyödykkeitä tai palveluita. Inflaatio tarkoittaa siis selkokielellä hintojen nousua. (Lindholm & Kettunen 2016, luku 7.) Jatkuva hintojen nousu vähentää kulutusta ja tämä näkyy suoraan yritysten tuloksissa, kun kauppa käy vähemmän. Täten yritykset tekevät vähemmän voittoa ja tämä ilmenee myös osakemarkkinoilla. Inflaation vaikutus ei kuitenkaan vaikuta samalla tavalla kaikkien hyödykkeiden kulutukseen, esimerkiksi ihmiset joutuvat joka tapauksessa

ostamaan ruokaa nousivat hinnat tai eivät. Inflaation yleisin mittaustapa on kuluttajahintaindeksi, jolla mitataan yleisimpien kulutushyödykkeiden hintoja (Lindholm & Kettunen 2016, luku 7).

Rahapolitiikasta vastaavat keskuspankit. Keskuspankkien tekemät rahapoliittiset päätökset liittyvät esimerkiksi ohjaukorkojen säätelyyn. Ohjaukorkot vaikuttavat suoraan markkinakorkoihin kuten Euribor-korkoihin, joihin on sidottu esimerkiksi asuntolainoja. (Suomen pankki.) Korkotasolla on monenlaisia vaikutuksia osakemarkkinaaan. Esimerkiksi korkeassa korkotasossa, entistä enemmän rahaa menee osakemarkkinoiden sijaan korkomarkkinoille. Korkeiden korkojen aikana ihmisillä on lähtökohtaisesti vähemmän rahaa käytössään, esimerkiksi asuntolainan lyhentämiseen ja korkoihin menee enemmän rahaa kuin ennen. Toinen skenaario voi olla, se että ihmiset sijoittavat osakkeiden sijaan korkoinstrumentteihin. Käänteisesti taas matalien korkojen aikana ihmisillä on enemmän rahaa käytössään ja täten myös rahaa pystyy sijoittamaan enemmän. Tärkeä aspekti on myös yritysten lainojen kulut. Esimerkiksi korkeiden korkojen aikana lainakulut ovat suuremmat ja yrityksillä menee rahaa enemmän niiden omien lainojen hoitoon, tämä raha on aina pois jostain muualta, millä voi olla vaikutusta yrityksen toimintaan ja tätä kautta myös yrityksen osakkeen arvostukseen.

3.2 Geopoliittiset jännitteet ja kansainväliset suhteet

Koska talous on nykyään avoin, siihen vaikuttaa paljon tekijöitä itse talouden ulkopuolelta. Globaaliin talouteen vaikuttaa kansainvälinen poliittinen, sosiaalinen ja ekologinen kehitys. Pakoslaisongelma ja ilmastonmuutos toimivat vain parina esimerkkinä, joilla on vaikutusta globaalin talouden kehityskulkuun. (Lindholm & Kettunen 2016, luku 1.) Toimivat kansainväliset suhteet ja vakaus politiikassa ovat edellytyksiä globaalille talouskasvulle.

Maailma on nykyään avoimempi kuin ikinä, katsoi sitä mistä perspektiivistä tahansa. Ennen tietotekniikan kehitystä ja etenkin internetiä, jos jossain päin maailmaa tapahtui jotakin merkittävää, levisi siitä tieto hyvin hitaasti. Nykypäivänä jos toisella puolella maailmaa sattuu esimerkiksi jokin konflikti, kuulemme siitä minuuttien sisällä. Sijoittajalle tällä on paljonkin merkitystä, sillä jokin yllättävä tapahtuma, mitä kukaan ei osaa odottaa saattaa vaikuttaa osakemarkkinoihin todella nopeasti. 2020-luvulla osakekursseihin vaikuttaneita tapahtumia ovat olleet esimerkiksi Koronaviruksen puhkeaminen ja Venäjän hyökkäys Ukrainaan. Koronavirusta ei voida laskea geopoliittiseksi jännitteeksi, mutta se on ollut tapahtuma millä on ollut hyvinkin kauaskantoisia seurauksia osakemarkkinoille.

Maidenväliset kauppasopimukset toimivat globaalin talouden perusteena. Ne mahdollistavat sujuvan tuonnin ja viennin, mitä käytetään mittareina taas kansallisen talouden kehityksessä. Näiden sopimusten ulkopuolelle voi joutua, jolla on negatiivisia vaikutuksia kansalliselle taloudelle. ”Kansainvälisillä pakotteilla tarkoitetaan taloudellisen tai kaupallisen yhteistyön sekä esimerkiksi

liikenne- ja viestintäyhteyksien tai diplomaattisten suhteiden rajoittamista tai keskeyttämistä tietyn valtion tai tiettyjen ryhmien kanssa” (Ulkoministeriö). Venäjän hyökättyä Ukrainaan, sille kävi juuri näin, muut maat alkoivat asettaa sille pakotteita. Pakotteiden asettaminen on jatkunut tähän päivään asti. Salkunrakentajan sijoittajabarometrissa selvitettiin, miten Venäjän hyökkäys Ukrainaan on vaikuttanut sijoittajien toimintaan. Vastauksissa ei ilmennyt selkeää enemmistöä: noin 30 prosentilla vastaajista toiminta oli ollut normaalia passiivisempaa, 24 prosenttia vastaajia ilmaisia, että sodalla ei ole ollut vaikutusta heidän sijoitustoimintaansa, 24 prosenttia oli lisännyt osakepainoa ja 7 prosenttia vastaavasti vähentänyt ja 15 prosenttia oli käynyt aktiivisemmin kauppaa, mutta pitänyt osakepainon samana. (Erkkilä 5.5.2022.)

Kansainvälisesti merkittävät aseelliset tai aseettomat konfliktit ovat ennalta-arvaamattomia. Ne vaikuttavat kansainvälisen politiikan lisäksi maiden välisiin kauppasuhteisiin, investointien ja yritystoiminnan maantieteelliseen sijoittumiseen. (Lindholm & Kettunen 2016, luku 12.) Geopoliittisille jännitteille tyypillinen ominaisuus on sen tapahtuessa, epävarmuuden lisääminen. Yleensä, kun jonkinlainen konflikti tapahtuu, se luo epätietoisuutta sijoittajien keskuudessa. Tapahtumat voivat luoda hyvinkin pitkäkestoisia seurauksia osakemarkkinoille. Jos osakemarkkinoilla on epävarmuutta, se voi aiheuttaa sijoittajissa sen, että usein jättää osakkeet tässä tilanteessa ostamatta. Vaihtoehtoisesti taas jotkut sijoittajat saavat nähdä näissä tilanteissa hyvät tuottomahdollisuudet, jos osakkeiden hinnat ovat laskussa ja niitä ostaa niin sanotusti ”pohjilta”, voi niillä nousukauden alkaessa tehdä tuottoa.

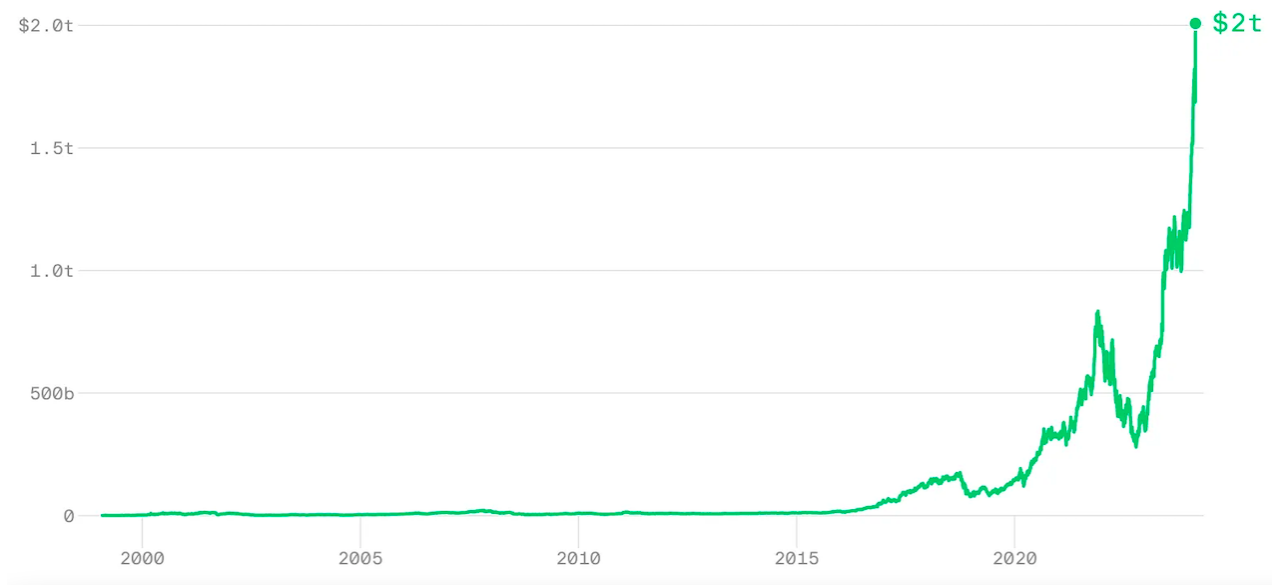
3.3 Teknologia ja tekoäly

Taloukasvua on nopeuttanut teknologiset innovaatiot, josta on seurannut tuottavuuden nousua. Parhaimmissa skenaarioissa uudet innovaatiot voivat vauhdittaa tuotantoa samalla tavalla kuin höyrykone ja sähkö aikanaan. (Lindholm & Kettunen 2016, luku 12). Teknologian kehitys näkyy suoraan sijoituskohteissa, jos jokin yritys teknologian saralla saa kilpailuedun, näkyy se suoraan yrityksen tuloksessa ja tätä kautta myös osakkeen arvossa. Hyvänä esimerkkinä voidaan pitää Applen tilannetta matkapuhelin markkinoilla, yrityksen brändi on pelkästään jo niin vahva, että ihmiset ostavat Applen älypuhelimia, vaikka ne eivät olisikaan ominaisuuksiltaan kilpailijoita parempia. Apple onnistui kasvattamaan brändinsä arvoa 74 % prosenttia (kasvu 219 miljardia Yhdysvaltojen dollaria) vuodessa. Vuonna Applen nykyinen brändin arvo on 516,6 miljardia Yhdysvaltain dollaria. (Brand Finance 17.1.2024.) Applen suuri etu myös osakemarkkinoilla, on sen arvostus laatuyhtiönä.

Toinen viime vuosien vahva suorittaja on mikrosirujen valmistaja Nvidia. Tekoälysovellusten kysyntä on ollut kasvussa vuodesta 2022 ja tästä kysynnästä suurin hyötyjä on ollut Nvidia. Nvidian asiakaslistaan kuuluu esimerkiksi Meta Platforms, Microsoft ja Amazon, jolle Nvidia myy

tekoälysiirujaan. Edellä mainitut yritykset ovat odottaneet sirujen toimitusta jopa vuoden ajan. Siitä huolimatta ne ovat nimenomaan halunneet Nvidian sirut. Suurimpien arvioiden mukaan Nvidialla on halussaan yli 95 prosenttia älysiirujenmarkkinoista. (Chauhan 20.4.2024.) Nvidia on hyötynyt viimeaikaisesta tilanteestaan myös osakemarkkinoilla ja tätä myötä myös siihen sijoittaneet. Aiemmin talvella Nvidian ilmoitettuaan tuloksestaan, yhtiön markkina-arvo nousi päivän aikana 256 miljardia euroa. Tämä on enemmän kuin kaikkien Helsingin pörssin yhtiöiden markkina-arvo yhteensä. (Tuominen 8.3.2024). Kuten kuvasta 1 nähdään, Nvidian markkina-arvo on noussut viime vuosina räjähdysmäisesti.

Daily; Feb. 1, 1999, to Feb. 23, 2024

Kuva 1. Nvidian markkina-arvon kehitys (Rosenberg 23.2.2023)

Tekoäly on vaikuttanut viime vuosina vahvasti moneen elämänosa-alueeseen. Tekoäly on helpottanut ihmisten arkielämää sekä sitä käytetään työpaikoilla avustamaan ihmisiä erilaisissa työtehtävissä. Tekoälyn kehityksestä on myös hyötyä osakesijoittajille eri tavoilla. Pelkästään sijoittaminen tekoälyä kehittäviin yrityksiin on ollut trendikästä ja kannattavaa viime vuosina. Tästä hyvänä esimerkkinä toimii jo aiemmin osiossa käsittelyssä ollut Nvidia. Tekoälyä voi sijoittaja kuitenkin hyödyntää monella muullakin eri tapaa. Tekoälyn ominaisuuksia voi käyttää itse sijoittamisen tukena.

Ominaisuus, mikä tekoälyllä ihmiseen verrattuna on sen kyky prosessoida valtavia määriä tietoa hyvin pienessä ajassa. Siinä ajassa missä ihminen lukee sijoittamiseen liittyvän kirjan muutamassa päivässä, tekoäly tekee tiivistelmän tärkeimmillä pointeilla samasta kirjasta minuuteissa. Tätä kautta tekoälyn voi valjastaa käymään erilaista dataa läpi ja tämän pohjalta tarkistella erilaisia

sijoitusmahdollisuuksia tai riskejä. Tekoäly voi tällä tavoin antaa vaihtoehtoja sijoittajalle, joita sijoittaja voi itse käydä läpi. Tekoälyä voi hyödyntää myös sijoitusstrategioiden luontiin.

Tekoälyn hyödyntäminen sijoittamisessa on yleistynyt salkunhoitajien ja varainhallintayritysten keskuudessa. Esimerkiksi Suomalainen varainhallinta yritys Evli käyttää tekoälyä datan analysointiin sekä sijoituskohteiden valikoimiseen. (Nenonen 15.4.2024.) Tekoäly antaa sijoittajille ja myös suuremmille toimijoille valtavat mahdollisuudet ja lisää vaihtoehtoja, mitä miettiä. Joku voisi kysyä, että sijoittaminen oli jo ennen tekoälyä monimutkainen prosessi, niin tekeekö tekoäly siitä vielä monimutkaisempaa. Evlin vanhemman salkunhoitajan Tomas Hildebrandtin mukaan tekoälyyn tulisi sijoittajan suhtautua apuvälineenä eikä ratkaisuna. Hänen mukaansa myös tekoälyn tarjoamiin vastauksiin ja ehdotuksiin tulee suhtautua aina kriittisesti. (Nenonen 15.4.2024.) Tekoälyä kannattaa siis hyödyntää sijoittamisessa, mutta olematta liikaa siitä riippuvainen. Tekoäly ei ole tae suurista tuotoista tai edes tuotoista, vaan siinä piilevät aina myös omat riskinsä. Tekoäly ei kykene samaan ajatteluun kuin ihminen etenkin, kun asioiden syy-seuraussuhteita aletaan ottamaan huomioon.

3.4 Yhteiskunnalliset- ja ympäristötekijät

2020-luvulla osakesijoittajien toimintaan on alkanut entistä enemmän vaikuttamaan yhteiskuntasosiaaliset- ja ympäristötekijät. Asialla voi olla jokin yhteiskunnallinen trendi, jolla on vaikutusta sijoittajien toimintaan tai yritysten toimintaan vaikuttavat esimerkiksi eettiset ja ympäristöystävällisyyteen liittyvät asiat.

Entistä enemmän nykypäivän on alettu puhumaan termistä vastuullinen sijoittaminen. Vastuullinen sijoittaminen tarkoittaa sijoitustoimintaa, jossa otetaan huomioon ympäristöön, sosiaaliseen vastuuseen sekä hyvään hallintatapaan liittyvät asiat (Suomen pankki 2024a). Entistä useampi sijoittaja voisi ottaa mallia Suomen pankin linjauksista vastuullista sijoittamista kohtaan (kuva 2). Sijoittaja voi oma-aloitteisesti harjoittaa vastuullista sijoittamista ja sijoittaa toimintaan ja yrityksiin, mitkä sopivat hänen omaan eettisyyteensä. Vaikka näin ei tekisi itse, sijoittaja todennäköisesti tietämättään harjoittaa vastuullista sijoittamista, sillä yritysten toiminta on nykypäivänä usein linjassa vastuullisen sijoittamisen periaatteiden kanssa. Voidaan siis todeta, että vastuullista sijoittamista on suoraan, mutta sitä voi olla myös välillisesti sijoituskohteina olevien yritysten kautta. Usein sijoittamisesta ja vastuullisuudesta tutkiessaan on saattanut törmätä lyhenteeseen ESG. ESG-lyhenne muodostuu sanoista: environmental, social & governance. Näillä tarkoitetaan kestävyyskriteereitä eli ympäristöä, yhteiskunnallisia asioita sekä hyvää hallinnointitapaa. (Pörssisäätiö 2024.) ESG ja vastuullinen sijoittaminen ovat huomattavasti tärkeämpiä erilaisille instituutioille ja salkunhoitajille kuin piensijoittajille. Se, ei kuitenkaan pois sulje faktaa, että entistä enemmän sijoittajat ovat kiinnostuneet näistä asioista ja niillä on vaikutusta sijoittajan toimintaan. Voidaan jopa sanoa, että

vastuullinen sijoittaminen on kasvanut trendiksi viime vuosina piensijoittajien keskuudessa ja näillä arvoilla entistä enemmän merkitystä heidän sijoituspäätöksissään. Finsif (Finland's Sustainable Investment Forum) järjesti kyselyn jäsenilleen vuonna 2022, jonka tarkoitus oli selvittää heidän suhtautumistaan vastuulliseen sijoittamiseen. Vastajiin kuului varainhoitajia, yksityissijoittajia ja palveluntarjoajia. Kyselyn vastauksista selvisi, että vastuullisen sijoittamisen kannalta tärkeimpinä teemoina pidetään luonnon monimuotoisuutta sekä ihmisoikeuksien ja monimuotoisuuden huomioiminen. (Lampela 10.11.2022.)

Kuva 2. Suomen pankin lähestymistavat vastuullisuuteen (Suomen pankki 2024a)

Toinen tähän vaihetta tietoperustaa käsiteltävä asia on yhteiskunnalliset tekijät. Ne nousivatkin vähän esille ESG:n myötä viime kappaleessa. Ympäristöön liittyvät trendit ovat osa yhteiskunnallisia trendejä. Usein ne ovat juuri ympäristötrendejä, jotka nousevat esiin puhuttaessa osakesijoittamisesta. Tutkimuksen ulkoiset tekijät voidaan jokainen luokitella trendiksi, ainakin Sitran megatrendit 2023- katsauksessa. Sitran megatrendit on luokiteltu seuraavilla tavoilla ihmiset, luonto, talous, teknologia ja valta (Sitra 2023). Kuten kuvasta 3 näkee, jokaista luokittelua Sitra on tarkentanut. Yksi tärkeä yhteiskunnallinen tekijä on juuri me ihmiset itse. Yhteiskunta ei muodostu ilman

ihmisiä. Siksi ihmiset ovat itse validi tekijä tässä kontekstissa. Yritysten toiminta ja toiminnan laajentaminen luo lisää paikkoja ja työpaikat luovat yhteiskuntaan hyvinvointia. Jos taloudella menee hyvin, se tarkoittaa yleensä työpaikkojen lisääntymistä ja taas vastakohtaisesti, kun taloudessa menee heikosti saattavat yritykset joutua karsimaan omasta työvoimastaan. Edellisestä esimerkiksi voidaan todeta, että hyvinvointi ja talouden kehitys ovat sidoksissa toisiinsa. Kun puhutaan hyvinvoinnista, sillä tarkoitetaan juuri ihmisten hyvinvointia. Sijoittaja voi myös arvioida ostokohteenä olevaa yritystä, tarkastelemalla sen toimintaa, esimerkiksi, että millaiset työlöt se tarjoaa työntekijöilleen. Tällä tavalla yritysten toiminnan eettisyydellä voi olla merkitystä sijoittajille.

Kuva 3. Megatrendit 2023: Muutosten kokonaiskuva, jonka keskiössä on luonto (Sitra)

3.5 Kilpailijat ja markkinat

Yrityksen osakkeen arvo seuraa hyvin usein sitä, miten yritys menestyy kilpailijoitaan vastaan omilla markkinoillaan. Kilpailijoiden toiminta vaikuttaa suoraan myös yritysten omaan toimintaan ja tätä kautta myös osakekursseihin. Osakesijoittajalle on usein siis hyvin olennaista tietää, mikä markkinatilanne on ostokohteenä olevan yrityksen omilla markkinoilla. Täten sijoittajalle on hyödyllistä, olla tietoinen myös kohdeyrityksen kilpailijoiden toiminnasta.

Yrityksen markkina-asemalla on merkitystä sijoittajille. On hyvin eri asia sijoittaa vasta markkinoille tulleeseen startup-yritykseen kuin suureen pörssiyhtiöön, jonka markkinaosuus on yli 30 prosenttia. Sijoittaja voi tavoitella suuria tuottoja sijoittamalla yritykseen, jolla on kunnianhimoiset kasvuhallit tai vastaavasti toinen sijoittaja tavoittelee tasaista tuottoa pidemmällä ajalla sijoittamalla perinteiseen pörssiyhtiöön, jonka osake on menneisyydessäkin pystynyt pitämään arvoa yllään hyvällä menestyksellä. Markkinalla tapahtuvat muutokset näkyvät yrityksen omassa menestyksessä ja toiminnassa ja tätä kautta heijastuvat myös osakkeiden hintaan. Osakekursseihin vaikuttavat myös sijoittajien odotukset yrityksen menestystä kohtaan. Jos ilmassa on, että jonkin yrityksen odotetaan menestyvän jatkossakin, näkyy se yleensä osakkeenarvostuksessa jollain tapaa.

Toinen asia, mikä markkinoiden osalta vaikuttaa sijoittajien mielenmaisemaan on, itse se mitkä markkinat ovat kyseessä. On olemassa yrityksiä, jotka keskittyvät vain yhden palvelun tai tuotteen tuottamiseen, mutta nykyään usein etenkin suuret yritykset vaikuttavat monilla eri markkinoilla. Tässä tapauksessa yrityksen tulos ei ole riippuvainen vain yhdellä markkinalla menestymisestä. Suurten monikansallisten yrityksen osakkeista ja niiden hinnoista puhuttaessa, niiden hintaan vaikuttavat todella monet tekijät, osittain jo sen vuoksi, että niiden toiminta on jakautunut niin monelle eri markkinalle.

Kilpailijat ovat toinen huomioonotettava tekijä tästä kategoriasta. Kilpailutilanne markkinalla vaikuttaa välillisesti myös osakekurssien hintaan. Vaikka sanotaan, että kilpailu on vain hyvästä taloudelle, niin näin ei välttämättä ole osakesijoittajan tapauksessa, jos hän ostamassa yritystä, joka kilpailee tiukassa markkinassa. Kun kilpailu on tiukkaa, on myös hyvien tulosten saaminen myös tällöin vaikeampaa ja tämä voi vaikuttaa osakekurssiin. Jos yritys on vastaavasti vahvassa asemassa ja sillä löytyy kilpailuetu, pystyy se todennäköisemmin tuomaan sen osakkeenomistajille enemmän arvoa. Kilpailijoiden toiminta on myös asia, mikä vaikuttaa sijoittajien odotuksiin ja tätä kautta osakekursseihin. Jos kilpailija on esimerkiksi lanseeraamassa uuden odotetun tuotteen, heijastuu se osakemarkkinoille, jos tuotteesta tai palvelusta odotetaan menestystä. Tämä toteutuu jo yleensä ennen julkaisua. Jos ihmisillä on suuria odotuksia jonkin uuden julkaisun suhteen, olivat ne sitten positiivisia tai negatiivisia, se yleensä ilmenee jo osakemarkkinoilla hyvissä ajoin. Kyse voi olla tuotteen, palvelun julkaisusta tai vaikka itse yrityksen tuloksenjulkaisusta. Yrityksen juuri tällainen aktiivisuus voi siis itsestään laskea kilpailijoiden osakekurssia ja vastaavasti kilpailijoiden samainen toiminta yrityksen omaa osakekurssia.

Voidaan siis todeta, että kilpailijoilla ja markkinoilla on suuria vaikutuksia sijoittajien toimintaan. Nämä tekijät nousevat yleensä pintaan, jos sijoittaja tekee riittävän hyvää taustatutkimusta harkitessaan osakkeiden ostoa. Kilpailijoista ja markkinasta voi osakkeenostohetkeä ennen tehdä,

vaikka jonkinlaisen markkina-analyysin, josta voi saada arvokasta tietoa juuri näistä ulkoisista tekijöistä.

4 Tutkimusprosessi

Tämän opinnäytetyön tarkoitus on saada selville mitkä tekijät vaikuttavat sijoittajan päätöksiin osakepoimintaa tehdessä sekä millaisia vaikutuksia näillä tekijöillä on. Tutkimuksen tekemiseen tarvitaan selkeä suunta ja tapa tehdä sitä. Luku 4.1 tulee kertomaan aloittamaan tutkimuksen empiirisen osuuden ja kertomaan itse tutkimusmenetelmistä.

4.1 Tutkimusmenetelmän valinta

Tutkimusmenetelmille on yleensä tehty selkeä kahtiajako: määrälliset eli kvantitatiiviset tutkimukset sekä laadulliset eli kvalitatiiviset tutkimukset. Perinteisiä kvantitatiivisia tutkimusmenetelmiä ovat kyselylomake ja strukturoitu haastattelulomake, joissa kysytään samoja asioita suurelta vastaajajoukolta. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 104.) Tämä tutkimus on kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus, koska tutkimuksella on suuri perusjoukko eli suomalaiset osakesijoittajat. Tutkimus sisältää myös yhden vaihtoehdoisen avoimen kysymyksen eli siihen pystyy vastaamaan vain, jos vastaa edelliseen kysymykseen tietyllä tavalla. Avoin kysymys muodostui pääasiassa kirjoittajan omasta mielenkiinnosta kysymyksen aihetta kohtaan. Tutkimus on siis melkein täysin määrällinen. Kohderyhmänä suomalaiset sijoittajat ovat huomattavan suuri ryhmä ja tässä tutkittavana aiheena on ainoastaan osakesijoittaminen, niin tutkimusmenetelmäksi määrällinen tutkimus sopii paremmin. Tutkimuksen tarkoitus on saada selville kohderyhmän mieltymyksiä ja asenteita tutkittavaa aihetta kohtaan ja se onnistuu parhaiten tietylle ryhmälle suunnatulla kyselylomakkeella. Yleinen tulkinta kvantitatiivisista ja kvalitatiivisista menetelmistä on seuraava: määrällisillä menetelmillä saadaan pinnallista ja luotettavaa tietoa kun taas kvalitatiivisilla menetelmillä saadaan syvällistä mutta heikosti yleistettävää tietoa. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 104).

Tutkimusmenetelmäksi valikoitui kyselytutkimus. Se toteutetaan sähköisenä kyselynä, johon on tarkoitus kerätä vastauksia sosiaalisesta mediasta. Samasta asiasta kiinnostuneet ihmiset kokoontuvat usein sosiaalisessa mediassa ryhmiin. Osakesijoittajat eivät ole poikkeus, joten tässä tutkimuksessa kyselylomake tullaan laittamaan suomalaisille osakesijoittajille tarkoitettuihin Facebook -ryhmiin.

Kyselytutkimuksen mittauksen kohteita sanotaan havaintoyksiköiksi (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 122). Tässä tutkimuksessa havaintoyksiköitä ovat tutkittavat kohteet eli suomalaiset osakesijoittajat. Perusjoukon muodostavat tutkimuksen kaikki havaintoyksiköt. Mittaamalla kaikki perusjoukkoon kuuluvia havaintoyksiköitä saataisiin kaikista varminta tietoa. Tämän toteuttaminen on usein käytännössä mahdotonta. Tämän takia kvantitatiivisissa tutkimuksissa hyvin usein pyritään perusjoukosta satunnaisen otoksen tutkintaan. Satunnaisesti valitusta otoksesta saatujen haluttujen tulosten pohjalta voidaan tilastollisella päättelyllä tehdä koko perusjoukkoon sopivia päätelmiä.

(Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 122.) Tämän tutkimuksen perusjoukko on kaikki suomalaiset osakesijoittajat. Todellisuudessa on siis mahdotonta saada jokaista suomalaista osakesijoittajaa vastaamaan kyselomakkeeseen, joten tavoite on saada havaintoyksiköistä mitatuilla tiedoilla saada mahdollisimman hyvä koko perusjoukosta kertova lopputulos. Perusjoukkona osakesijoittajista, voidaan todeta se, että lähtökohtaisesti kaikilla joukkoon kuuluvilla on jonkin näköinen tietämys aiheesta ja taloudesta yleensä. Tämä vaikuttaa etenkin kyselyn kysymysten luonteeseen. Näin voidaan todeta, koska osakesijoittamisessa on aina olemassa riski rahallisen arvon menettämiseen, eikä ihminen lähde tällaiseen toimintaan, jos hänellä ei ole minkäänlaista aiheeseen liittyvää tietoa.

Tutkimuksessa on käytännössä mahdotonta saada kyselylomaketta tarjottua jokaiselle suomalaiselle osakesijoittajalle. Ei ole olemassa kanavaa millä koko perusjoukon tavoitaisi tai tietokantaa, missä olisi luokiteltu kuka suomalaisista on osakesijoittaja ja kuka ei. Suomessa osakesijoittajien lukumäärä maaliskuun 2024 lopussa oli 994 639 eli puhutaan melkein miljoonasta sijoittajasta (Pörssisäätiö 2024a). Koska opinnäytetyöprosessia ei ole resursseja noiden melkein miljoonan ihmisen tavoittamiseen joudutaan otoksen sijaan käyttämään harkinnanvaraista näytettä. Näytteen pääominaisuus on se, että havaintoyksiköiden valinta on harkinnanvaraista, tällöin valituksi tulemisen todennäköisyyttä ei tiedetä. Otoksessa taas valituksi tulemisen todennäköisyys on tiedossa ja se on aina nollaa suurempi. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 123.) Kysely laitetaan kahteen eri Facebook -ryhmään ja kaikki suomalaiset osakesijoittajat eivät ole näiden ryhmien jäseniä, joten kysely ei tule tavoittamaan koko perusjoukkoa eikä todennäköisyyttä valituksi tulemisella ole saatavilla. Tästä syystä tutkimus käyttää näytettä otoksen sijaan.

4.2 Aineiston keruu ja kyselyn luominen

Kuten jo aiemmin mainittu tutkimuksen aineiston keruukeinona toimii sähköinen kyselylomake, joka tulee olemaan täysin anonyymi eli vastaajien henkilöllisyyksiä ei vastauksista pysty päättämään. Kysely on yksi suosituimmista tiedonkeruu menetelmistä yhteiskunnallisissa tutkimuksissa. Kyselyiden vahvuus niiden tavoitavuus, ne pystyvät tavoittamaan suuren kohderyhmän ja kerätä näiltä haluttua tietoa. Vastaavasti kyselyn heikkoutena pidetään sitä, että ei voida täysin varmoja siitä, miten vastaajat suhtautuvat kysytyihin asioihin tai onko heillä tutkittavasta aiheesta tietoa. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 121.) Kuten jo aiemmin mainittiin, oma oletukseni on se, että kaikki vastaajat ovat jossain määrin aiheesta perillä, tämä on kuitenkin vain kirjoittajan oma oletus. Kyselyn laatimisen yksi perusvaatimus on se, että tutkittavasta aiheesta on valmiiksi olemassa tietoa riittävästi (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 121). Osakesijoittamisesta tietoa löytyy riittävästi, joten tutkimuksessa käytettävä kysely on tältäkin suhteen hyväksyttävissä. Suurin haaste tässä opinnäytetyössä on riittävän vastausmäärän saavuttaminen. Ennen kyselyn toteutusta ei

ollut minkäänlaista vastaajamäärä tavoitetta. Ennen kyselyn suunnittelun aloittamista olin kirjoittanut tietoperustan valmiiksi sekä käynyt läpi osakesijoittamiseen liittyviä kyselytutkimuksia. Tietoperustan laatiminen ennen kyselylomaketta auttoi saamaan käsityksen siitä, mitä asioita haluan tutkimuksessa mitata ja olemassa olevien kyselyiden tutkiminen auttoi hahmottamaan millainen kyselyn tulisi muodoltaan olla.

Kyselytutkimuksen loin käyttämällä Webropol-työkalua. Työkaluun päädyin pääasiassa siksi, että se on Haaga-Helian tarjoama eli täten ilmainen ja itseltäni löytyy myös aiempaa kokemusta Webropolin käytöstä. Webropolilla pystyin luomaan kyselyn ja jakamaan sitä eli kerättyä myös vastaukset. Ohjelmalla pystyy myös analysoimaan tuloksia, tätä ominaisuutta tulen hyödyntämään. Webropolista kyselyn tulokset pystytään viemään Exceliin tai SPSS-ohjelmaan tarkempaa analyysia varten. Kyselylomake avattiin 26.4.2024, jakamalla linkki kahteen sijoittamiseen keskittyneeseen ryhmään Facebookissa: sijoituskerho ja osakesijoittaminen. Kirjoitushetkellä sijoituskerho-ryhmässä on jäseniä 121 320 ja osakesijoittaminen-ryhmässä 65 579. Kysely tavoittaa siis yhteensä noin 186 000 ihmistä. Kyselyä pidettiin auki 5.5 asti. Perjantaina 3.5 julkaisin molempiin ryhmiin vielä uuden postauksen kyselystä muistutuksena, että kysely sulkeutuu 5.5 sunnuntaina sekä kiitin jo kyselyyn vastanneita. Tällä toimella oli tarkoitus varmistaa, etteivät alkuperäiset postaukset hukku neet ryhmien julkaisutulvaan. Facebookin algoritmi yleensä piilottaa postaukset jo muutamassa päivässä sekä vastausmäärä oli pysynyt samassa lukemassa jo muutaman päivän ennen muistutuspostauksia.

Kysely tulee aina testata jollain tavalla ennen sen varsinaista julkaisua (Ojasalo, Moilanen & Rita-lahti 2015, 133). Ennen varsinaisen kyselyn julkaisua testasin kyselylomaketta kahdeksalla perusjoukkoon mielestäni mielleltävältä henkilöltä eli henkilöillä, joilla on tuntemusta aiheesta. Halusin testata lomakkeen toimivuuden ja selkeyden. Kyselyn toimivuuden kannalta tarkoitus oli luoda kysely, johon itse vastaisin. Kriteereitä toimivuudelle omalta puoleltani oli kysymysten ymmärrettävyys sekä kyselyyn käytettävä aika unohtamatta kuitenkin kyselyn varsinaisia tavoitteita eli saada mahdollisimman laadukasta dataa analysoitavaksi. Kyselyn testaajilta sain positiivista palautetta sen rakenteesta sekä vastausajasta. Testaajat kuitenkin huomauttivat muutaman kysymyksen asettelusta sekä muodosta. Heidän palautteensa perusteella muokkasin kysymysten muotoa ymmärrettävämmäksi.

4.3 Kyselylomakkeen sisältö

Kyselylomake (Liite 1) luotiin tietoperustan pohjalta. Lähdin aluksi pohtimaan kyselyn runkoa eli mistä kaikista perusjoukon ominaisuuksista halutaan tietoa. Kysymykset jakautuivat jo tietoperustassa käsitellyn ulkoisten tekijöiden jaon mukaan: makrotalouden ilmiöt, geopoliittiset jännitteet ja kansainväliset suhteet, teknologia ja tekoäly, yhteiskunnalliset ja ympäristötekijät sekä viimeisenä

kilpailijat ja markkinat. Näiden lisäksi kyselyn alussa kysyttiin myös vastaajien demografisia tietoja. Ennen kysymyksiä kerrottiin, että kysely on osa opinnäytetyötä, mitä tutkitaan, kenelle kysely on suunnattu ja kyselyn anonyymius. Koin, että kyselyn alussa on tärkeää tuoda kaikki olennaiset asiat esille. Mainitsin myös kyselyn johdannon lopuksi kysymysten määrän sekä ilmaisain epämääräisesti, että kyselyn suorittaminen kestää ”muutaman” minuutin. Johdannon lopussa kerrottiin lisäksi, milloin kyselyyn ei voi enää vastata. Kyselytutkimuksissa saatetekstin tehtävä on kertoa vastaajille, mistä kyselyssä on kyse ja tämän perusteella vastaajat päättävät osallistumisestaan kyselyyn. Saatteella on vaikutusta kyselyn lopulliseen vastausprosenttiin (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 132).

Tavoitteena oli luoda selkeä ja yksinkertainen kysymyspatteristo, mutta kuitenkin sellainen, että vastaaja tarvitsee vähintään pienen ymmärryksen aiheesta. Lomakkeelle valikoitui lopulta 15 kysymystä. 14 kysymyksistä oli strukturoituja ja yhteen kysymykseen pystyi vastaamaan omin sanoin. 14 strukturoitua kysymystä olivat kaikille vastaajille samat ja vaihtoehdoista vastaajien tuli valita mieleisensä. Avoin kysymys aukesi vastattavaksi, jos valitsi tietyn vastausvaihtoehdon tietystä kysymyksestä. Pari kysymystä tarjosi myös mahdollisuuden valita enemmän kuin yhden vastausvaihtoehdon. Käytin monivalintakysymyksiä vain, kun koin sen tarpeelliseksi kysymyksen sisällön kannalta.

Ensimmäiset viisi kysymystä (Liite 1) mittasivat demografisia tekijöitä sekä vastaajien suhdetta tutkittavaan aihealueeseen. Ensimmäinen kysymys kysyi sukupuolta ja tarjosi vastausvaihtoehdoiksi mies, nainein tai en halua vastata. Toisessa kysymyksessä kysyttiin vastaajan ikää. Vastausvaihtoehdot luokiteltiin seuraavasti nuorimmasta vanhimpaan: 18-25, 26-35, 36-45, 46-55, 56-65 ja 65+. Voidaan argumentoida, että alle 18-vuotiaat pystyvät sijoittamaan, mutta tässä tutkimuksessa lähtökohtana on se, tutkittavat hoitavat sijoitustoimintaansa itsenäisesti, koska yleensä alaikäisten sijoitustoiminnassa ovat lasten vanhemmat jollain tapaa mukana. Huomioon voidaan ottaa myös se, että suurin osa välittäjistä vaatii käyttäjiltään täysi-ikäisyyttä. Kysymysten 3, 4 ja 5 tarkoitus oli selvittää vastaajan suhdetta ja olennaisia tietoja liittyen osakesijoittamiseen. Kolmannessa kysymyksessä mitattiin vastaajan kokemusta osakesijoittamisesta vuosina, vastausvaihtoehdot tähän kysymykseen oli luokiteltu seuraavasti: 0–3 vuotta, 4–7 vuotta, 8–11 vuotta ja 11 vuotta tai enemmän. Neljännessä kysymyksessä taas kysyttiin millaisilla summilla vastaajat sijoittavat kuukausittain. Vastausvaihtoehdot olivat jälleen luokiteltu euromääräisesti: 0–300, 301–800, 801–1500 ja 1500 euroa tai enemmän. Koin, että luokittelua vastausvaihtoehdoissa oli järkevää käyttää ihan vain kyselylomakkeen selkeyden vuoksi. Viidennessä kysymyksessä vastaajaa pyydettiin arvioimaan omaa riskinsietokykyään asteikolla 1–10. Kysymyksen oheen kirjoitin myös pienen vastausohjeen, jossa kerrottiin numeron 1 vastaavan olematonta riskinsietokykyä ja numero kymppin taas vahvaa riskinsietokykyä.

Makrotalouden ilmiöiden vaikutusta mitattiin kysymyksissä 6 ja 7. Kuudennen kysymyksen tarkoitus oli ottaa selvää, mille makrotalouden ilmiöille vastaajat antavat painoarvoa. Kysymyksessä pystyi valitsemaan, vaikka kaikki vaihtoehdot tai olla valitsematta yhtäkään. Seitsemäs kysymys toimi suoraan jatkona tälle: haluttiin selvittää tulisiko makrotalouden ilmiöitä ottaa huomioon osakepoiminnassa vai ei. Vastaaja pystyi valitsemaan vain yhden vastausvaihtoehdon tässä kysymyksessä.

Kysymyksillä 8 ja 9 mitattiin geopoliittisten jännitteiden vaikutusta. Kysymys kahdeksan mittasi geopoliittisten jännitteiden ja kansainvälisten suhteiden vaikutusta vastaajien sijoitustoimintaan. Kysymyksessä käytin esimerkkinä Venäjän hyökkäyssotaa Ukrainassa, sen ajankohtaisuuden takia. Vastaaja pystyi vastamaan seuraavilla tavoilla: kyllä, ei tai en osaa sanoa. Yhdeksännessä kysymyksessä kysyttiin suoraan kokevatko vastaajat, että geopoliittiset jännitteet synnyttävät uusia sijoitusmahdollisuuksia. Yhdeksännen näin tarpeelliseksi, sen oleellisuuden tutkimuksen kannalta sekä aiheen ajankohtaisuuden takia.

Kysymykset 10 ja 11 mittasivat teknologian ja tekoälyn vaikutusta. Kysymyksen 10 tarkoitus oli selvittää vastaajan kosketuspintaa teknologia- ja tekoäly-yritysten osakkeisiin. Kysymyksessä kysyttiin, onko vastaaja sijoittanut tai harkinnut sijoittavansa kyseisten alojen yrityksiin. Vastaaja pystyi joko vastaamaan myönteisesti tai kielteisesti sekä vaihtoehdolla ”olen harkinnut”. Kysymykseen oli myös asetettu seuraava ehto: jos vastaaja vastasi kyllä hän ei pysty valitsemaan muita vastausvaihtoehtoja. Ehto mahdollisti siis vastaus kombinaation ”en” ja ”olen harkinnut”. Kysymyksessä 11 vastaajaa pyydettiin arvioimaan asteikolla 1–5, kuinka paljon teknologiasta ja tekoälystä pitää tietää ennen kuin niihin kannattaa alkaa sijoittamaan. 1 tarkoitti ei yhtään ja 5 tarkoitti mahdollisimman paljon. Näiden kysymysten lopullista muotoa muokkasinkin testaajien palautteiden perusteella.

Yhteiskunta- ja ympäristötekijöitä mitattiin kyselyssä kysymyksissä 12 ja 13. Asioista käytettiin kysymyksissä sanamuotoja ”vastuullisuus” ja ”eettisyys”. Näiden vaihtoehtoisten termien teki kysymyksistä helposti mielletävämpiä. Tähän ratkaisuun päädyin myös testaajien palautteen pohjalta. Kysymys 12 kysyi vastaajalta suoraan, onko yritysten eettisillä tai vastuullisilla toimilla vaikutusta sijoitustoimintaan. Vastaaja pystyi vastaamaan seuraavasti: kyllä ei tai en osaa sanoa. Kysymykseen olin laittanut myös ehdon: jos vastaaja vastasi mitä tahansa muuta kuin kyllä, ei hän pystynyt vastaamaan seuraavaan kysymykseen. Kysymys 13 oli kyselyn ainoa avoin kysymys. Kysymyksessä vastaajat pystyivät itse nimeämään vastuullisia ja eettisiä asioita, joilla voisi olla vaikutusta heidän sijoituskäyttäytymiseensä. Avoimen kysymys idea oli saada kuulla vastaajien omia ajatuksia yhdestä mitattavasta asiasta.

Kysymyksellä 14 mitattiin kilpailun ja markkinoiden vaikutusta. Kysymyksellä kysyttiin suoraan ottaako vastaaja selvää yrityksen markkina-asemasta ja kilpailijoista ennen sijoitus päätöksen

tekemistä. Vastaaja pystyi vastaamaan joko kyllä tai ei. Kysymys 15 päätti kyselyn pyytämällä vastaajaa arvioimaan jokaisen kyselyssä mitatun aihealueen vaikutusta omaan sijoitustoimintaansa kannalta asteikolla 1–5. 1 tarkoitti vähäistä vaikutusta ja 5 suurta vaikutusta. Kyselyn lopussa vielä vastaajaa kiitettiin kyselyyn vastaamisesta sekä mainittiin, että vastaukset ovat luettavissa Theseus-palvelussa tutkimuksen julkaisun yhteydessä myöhemmin tänä vuonna.

4.4 Analysointimenetelmät

Koska tutkimuksessa tarkastellaan näytettä, joudutaan näytteen tuloksia perustella enemmän yleistettäväksi perusjoukkoon kuin otannan. Jotta voidaan näytteen tuloksia yleistää perusjoukkoon, tarvitaan näytteestä riippuvuuksia tai eroja, jotka ovat tilastollisesti merkittäviä. Uskon kuitenkin, että riittäväillä analysointimenetelmillä tämä tutkimus voi siinä onnistua. Tulosten analysointiin käytän Webropolia ja SPSS:ää. Webropolin Professional Statistics -lisäosalla teen merkitsevyystestejä ja ristiintaulukointia. Korrelaatiot testaan SPSS-ohjelmassa.

Merkitsevyystestauksessa käytetään 5 prosentin eli 0,05 raja-arvoa. Eli kun todennäköisyys (p) on alle 0,05 voidaan tuloksen todeta olevan tilastollisesti merkittävä. Tausta- ja tutkimusmuuttujien suhteita tutkitaan ottamalla huomioon kyselyssä vastausvaihtoehtoina olleet mitta-asteikot. Jos tutkimusmuuttuja oli nominaaliasteikollinen käytettiin ristiintaulukointia ja Khiin neliötestiä. Käytin myös kahden tai useamman riippumattoman ryhmän vertailussa Fisherin testiä. Ordinaaliasteikollisten muuttujien välisiä korrelaatioita tutkin Spearmanin järjestyskorrelaatiota hyödyntämällä. Mitä lähempänä korrelaatiokerroin on nollaa, sitä heikompi korrelaatio on. Jos korrelaatiokerroin saa arvon nolla, se kertoo, että lineaarista riippuvuutta muuttujien välillä ei ole ollenkaan. Korrelaatio kertoimen arvo 1 kertoo positiivisesta korrelaatiosta, kun taas -1 asteikon toisessa päässä kertoo negatiivisesta korrelaatiosta. (Verywellmind.)

Tulosten havainnollistamiseen käytän Webropolin raportointia hyödykseni. Käytän riippumatta tausta- tai tutkimusmuuttujista erilaisia palkkeja sekä taulukoita vastausten havainnollistamiseen.

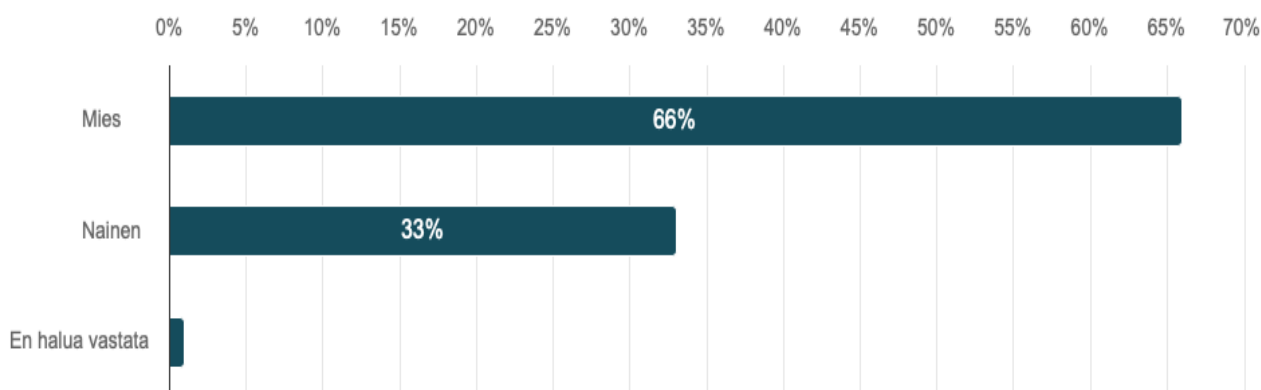
5 Kyselytutkimuksen tulokset

Tässä luvussa käydään läpi kyselyn tuloksia. Alaluvussa 5.1 esitellään vastaajien demografisia tietoja ja alaluvussa 5.2 käydään läpi vastaajien taustaa ja rutiineja osakesijoittamista kohtaan. Seuraavissa alaluvuissa käydään läpi tutkittavaan aiheeseen liittyviä vastauksia luokitellen ne ulkoisten tekijöiden mukaan kuten itse kyselyssä.

Kyselylomakkeen jokaiseen kysymykseen oli pakko vastata, pois lukien yksi avoin kysymys. Tuo avoin kysymys käydään läpi yhteiskunta- ja ympäristötekijöiden kysymysten kohdalla. Vastauksia pakollisiin kysymyksiin kertyi yhteensä 85 kappaletta.

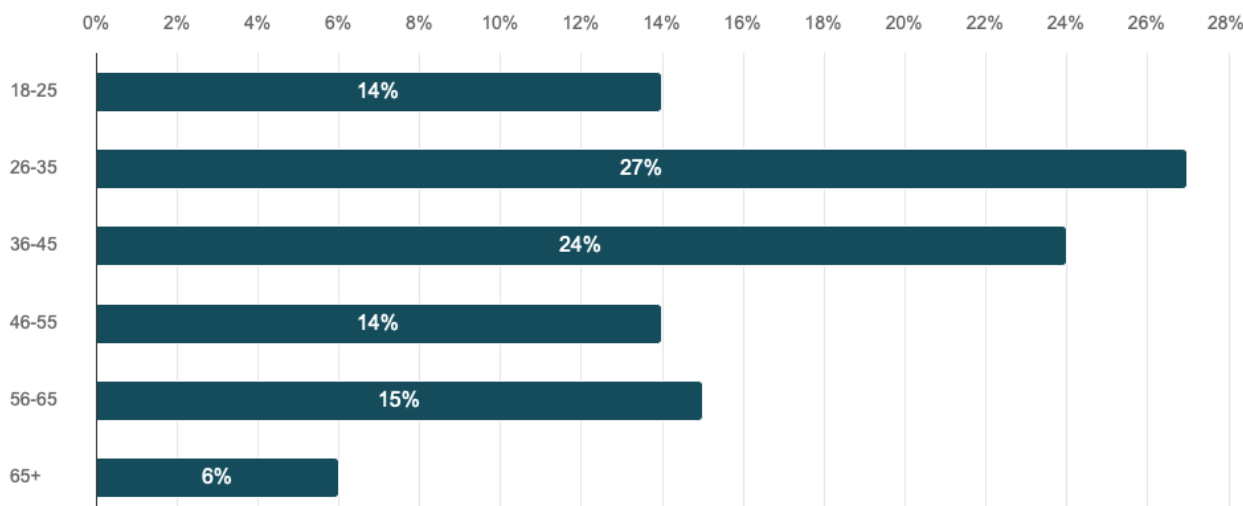
5.1 Demografiset tiedot

Vastaajia kyselyyn kertyi 85 kappaletta. Vastaajista 56 oli miehiä ja 28 naisia. Vain yksi vastaaja oli valinnut vaihtoehdon ”en halua vastata”. Kuvasta 4 käy ilmi vastanneiden sukupuolijakauma prosentteina. Yli puolet vastaajista oli miehiä 66 prosentilla ja naisia 33 prosenttia. Pienimmän osuuden vei ainut ”en halua vastata” vastaus noin 1 prosentin osuudellaan.

Kuva 4. Kyselyyn vastanneiden sukupuolijakauma, n=85

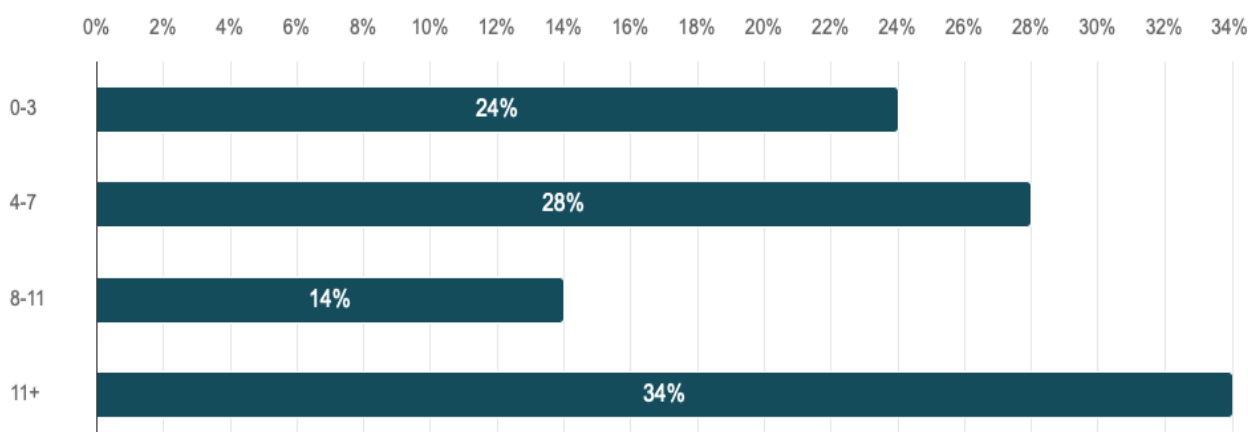
Kuvasta 5 selviää vastaajien ikäjakauma prosentteina. 18–25-vuotiaita vastaajia oli 12 kpl (14 %). Kappalemääräisesti eniten vastaajia sijoittui ikäryhmään 26–35-vuotta, vastaajamäärällä 23 (27 %) ja toiseksi suurin ikäryhmä oli 36–45-vuotiaat vastaajamäärällä 20 (24 %). 46–55-vuotiaita vastaajia oli 12 kappaletta (14 %) ja 56–65-vuotiaita 13 (15 %). Pienin osa vastaajista ilmoitti iäkseen yli 65 vuotta (6 %). Kuten kuvasta 5 nähdään kyselyn sulkeuduttua, ikäjakaumasta tuli sopivan tasainen eikä mikään ikäluokka erotu selkeästi vastauksista. Voidaan siis todeta, että kysely tavoitti hyvin eri ikäiset sijoittajat.

Kuva 5. Vastanneiden ikäjakauma, n=85

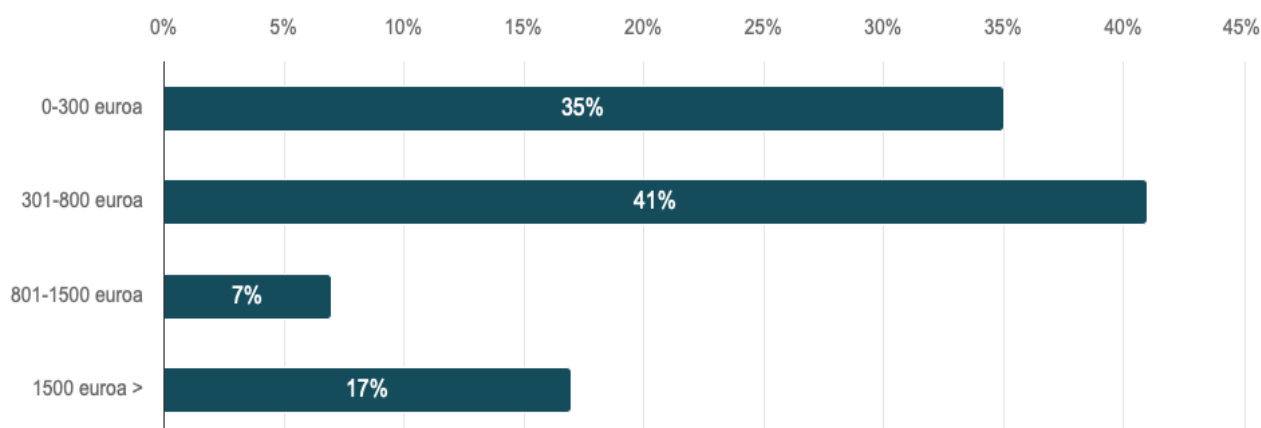
5.2 Kosketuspinta tutkittavaan aiheeseen

Kuvassa 6 esitellään vastausten jakautumista kysymykseen 3 ”Kokemus osakesijoittamisesta vuosina?”. 0–3 vuotta sijoituskokemukseen kertoi vastaajista 24 prosenttia. Vähän tätä ryhmää enemmän sijoituskokemusta (4–7 vuotta) omasi vastaajista 28 prosenttia. Pienin osa vastaajista (14 %) kertoi sijoituskokemukseen 8–11 vuotta, kun taas vastatuin vaihtoehto oli 11 vuotta tai enemmän (34 %). Ehkä jopa vähän yllättäen suurin osa vastaajista olivat kokeneita sijoittajia, joilla oli sijoituskokemusta enemmän kuin 11 vuotta. Kuvan 6 jakaumaa katsoessa, kirjoittaja voi miettiä oliko vastausvaihtoehto 8–11 liian epärelevantti, koska siihen kertyi huomattavasti vähiten vastauksia. Tuota vaihtoehtoa lukuun ottamatta jakauma on myös tasainen.

Kuva 6. Vastaajien osakesijoittamiskokemus vuosina, n=85

Kuvasta 7 nähdään vastausten jakautuminen kysymykseen ”Keskimääräinen sijoittamasi rahamäärä kuukaudessa”. Kysymyksellä haluttiin selvittää, millaisilla volyyymeilla vastaajat sijoittavat keskimäärin kuukaudessa. Yli puolet vastaajista sijoittivat alle 800 euroa kuukaudessa: 35 prosenttia vastaajista kertoi sijoittavan alle 300 eurolla ja 41 prosenttia vastaajista käytti sijoituksiin 301–800 euroa. Vähiten vastattiin vaihtoehtoa 801–1500 euroa (7 %). Loput vastaajista kertoi sijoittavansa yli 1500 eurolla kuukausittain.

Kuva 7. Keskimääräisesti sijoitetut rahamäärät kuukausittain, n=85

Taulukosta 2 käy ilmi, miten vastaajat arvioivat omaa riskinsietokykyään. Kysymyksessä kysyttiin antamaan arvio omasta riskinsietokyvystä asteikolla 1–10, jossa 10 merkitsi vahvaa riskinsietokykyä ja 1 taas matalaa. Jos riskinsietokykyä tarkistellaan sukupuolen näkökulmasta, taulukosta 2 nähdään, että miesten vastausten keskiarvo oli 8,0 ja naisten vastaava keskiarvo omasta riskinsietokyvystään oli 6,9.

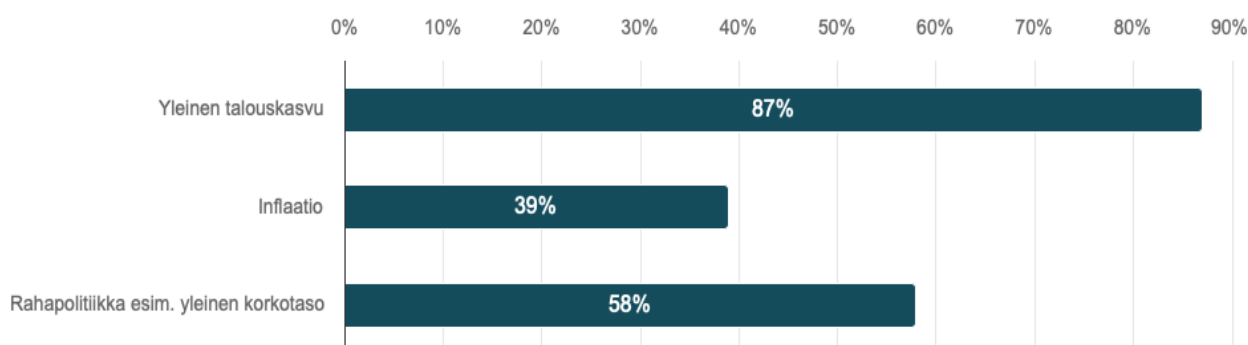
Taulukko 2. Vastaajien arviot omasta riskinsietokyvystään

	n	Minimiarvo	Maksimiarvo	Keskiarvo	Mediaani	Summa	Keskihajonta
Miehet	10	6,0	10,0	8,0	8,0	80,0	1,3
Naiset	10	5,0	10,0	6,9	7,0	69,0	1,4
En halua vastata	1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

5.3 Makrotalouden ilmiöiden vaikutus

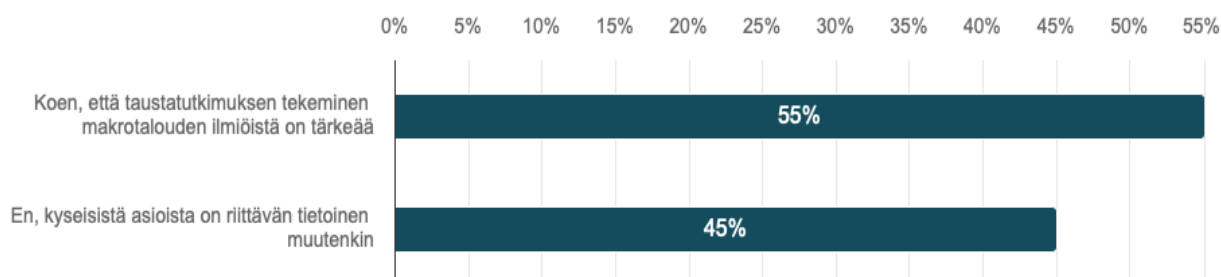
Kuvassa 8 esitellään vastauksia kysymykseen ”Millä seuraavista makrotalouden ilmiöistä koet olevan vaikutusta siihen, mitä osakkeita päädyt ostamaan?”. Vastausvaihtoehdoiksi tarjottiin: yleinen talouskasvu, inflaatio sekä rahapolitiikka esim. yleinen korkotasoa. Vastaaja pystyi valitsemaan

enemmän kuin yhden vastausvaihtoehdon. Yleistä talouskasvua pidettiin eniten vaikuttavimpana tekijänä, 87 prosenttia vastaajista oli vastannut tämän vaihtoehdon. Toiseksi eniten vastattiin vaihtoehtoa rahapolitiikka (58 %). Inflaatiota 39 prosenttia vastaajista piti omaan sijoitustoimintaansa vaikuttavana tekijänä.

Kuva 8. Vastaajien suhtautuminen makrotalouden ilmiöihin osakesijoittamisen näkökulmasta, n=85

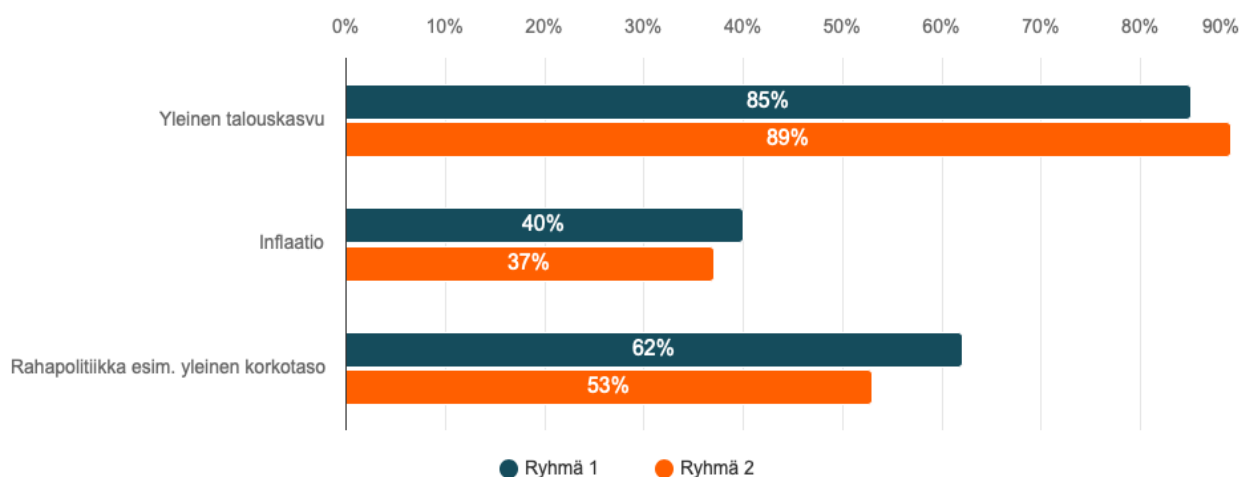
Kuvasta 9 selviää, miten vastaukset jakautuivat, kun kysyttiin ”Koetko, että edellisessä kysymyksessä mainittuja ilmiöitä tulisi tutkia tarkemmin ennen kuin tekee päätöksen mihin osakkeisiin sijoittaa vai koetko, että näistä asioista on riittävän tietoinen muutenkin?”. Kysymyksessä viitattiin juuri aiemmassa kysymyksessä käsiteltyihin makrotalouden ilmiöihin. 55 prosenttia vastaajista piti tärkeänä, että makrotalouden ilmiöistä tehdään erillistä taustatutkimusta, kun 45 prosenttia vastaajista luottaa ympäriltä tulevaan tietoon makrotaloudesta.

Kuva 9. Vastaajien suhtautuminen makrotalouteen liittyvään taustatutkimukseen, n=85

Kun vertaillaan vastaajien, kenen mielestä taustatutkimuksen tekeminen on tärkeää ja vastaajien jotka eivät pidä taustatutkimuksen tekemistä tärkeänä vastauksia kysymykseen ”Millä seuraavista makrotalouden ilmiöistä koet olevan vaikutusta siihen, mitä osakkeita päädyt ostamaan?”, merkitsevää eroa ei löydy. Kuvasta 10 nähdään miten kahden eri vastaaja ryhmän vastaukset eroavat. Ryhmä 1 edustaa vastaajia, joiden mielestä taustatutkimuksen tekeminen on tärkeää ja ryhmä 2, joiden mielestä ei. Tilastollisesti merkitsevää eroa ei löytynyt (Khiin neliö -testin p-arvo p=0,844;

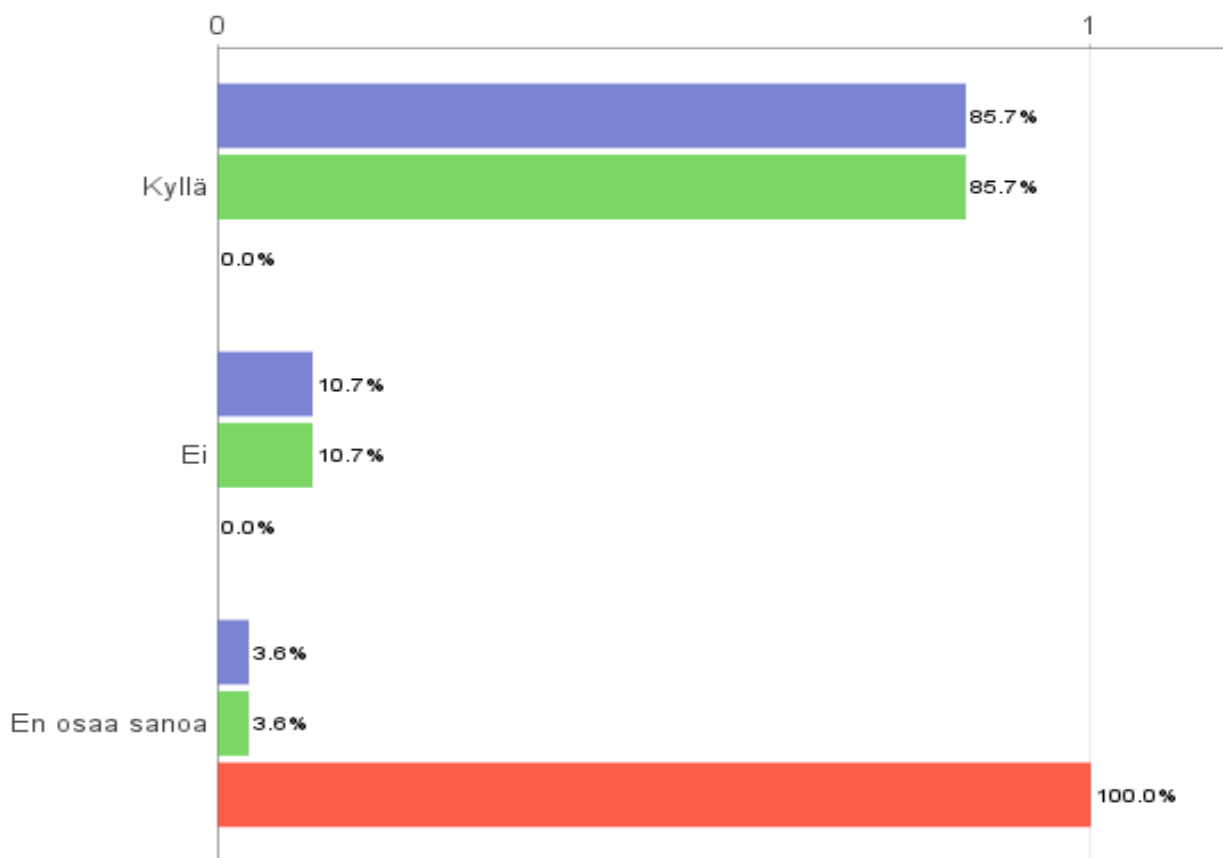
liite 2). Yksi selittävä syy miksi merkitsevää tilastollista eroa ei synny, saattaa selittää se, että vastaajan oli pakko valita vähintään yksi vaihtoehto kuvan 10 vastausvaihtoehtoista. Eli vaikka vastaaja ei pitänyt taustatutkimuksen tekemistä tärkeänä, oli hänen silti pakko valita kyseisistä vaihtoehtoista jokin.

Kuva 10. Taustatutkimuksen tärkeänä pitämisen verrannollisuus makrotalouden ilmiöiden vaikutukseen, n=85

5.4 Geopoliittisuus sekä kansainvälisyys

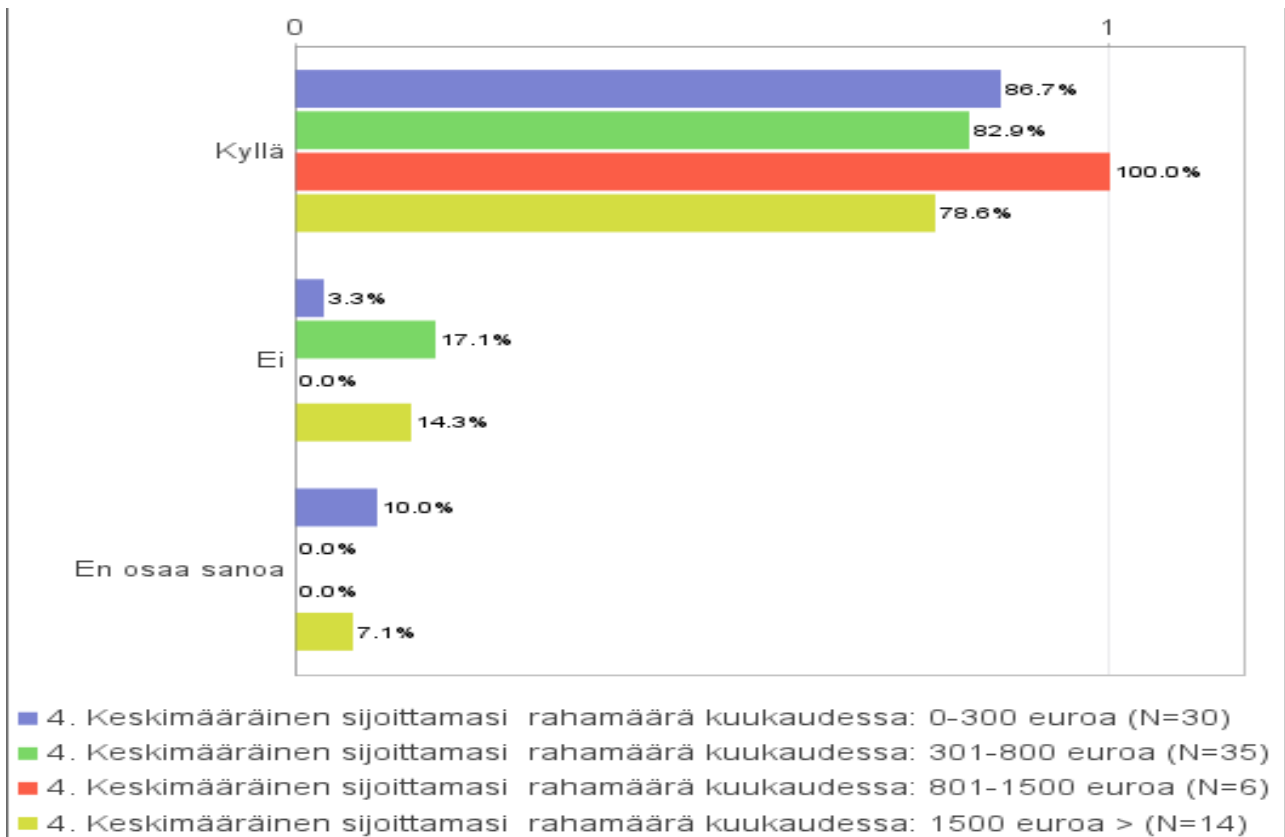
Kuva 11 kertoo, miten vastaukset jakautuivat sukupuolittain kysymykseen ”Koetko, että geopoliittisilla jännitteillä, erinäisillä konflikteilla tai kansainvälisillä suhteilla on vaikutusta omaan sijoitustoimintaasi?”. Täsmälleen sama osuus miehistä sekä naisista (85,7 %) kertoo, että kyseisillä tekijöillä on vaikutusta heidän sijoitustoimintaansa. Vastaavasti myös saman verran miehiä ja naisia (10,7 %) kertoo, että näillä ilmiöllä ei ole heihin vaikutusta. Sama osuus molemmista sukupuolista (3,6 %) vastasi vaihtoehdon ”en osaa sanoa”. Ainut ”en halua vastata” sukupuolikysymykseen vastannut, vastasi tähän kysymykseen myös ”en osaa sanoa”. Vastaukset ovat tilastollisesti merkitseviä, joten ne voidaan yleistää perusjoukkoon (Khiin neliö -testin p-arvo $p=0,00$; liite 2). Oli hyvin odotettua, että vastaukset jakautuisivat tähän suuntaan, mutta yllättävää, että jakauma miesten ja naisten kesken vastauksissa oli täsmälleen sama.

■ 1. Sukupuoli: Mies (N=56) ■ 1. Sukupuoli: Nainen (N=28)
 ■ 1. Sukupuoli: En halua vastata (N=1)

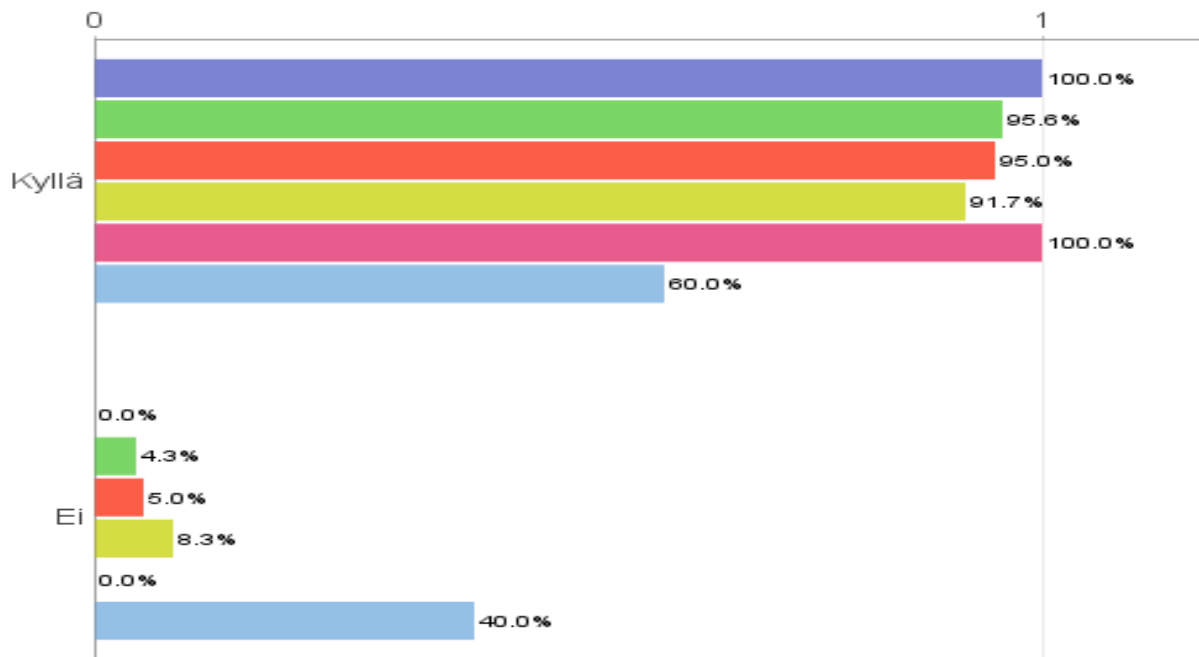
Kuva 11. Vastaajien suhtautuminen geopoliittisten jännitteisiin ja kansainvälisten suhteiden muutokseen, n=85

Kun saman kysymyksen vastauksia tarkistellaan sijoitetun rahamäärän perusteella, muodostuu jakauma kuvassa 12 esitetyn laiseksi. Painopiste pysyi vastauksissa vieläkin vaihtoehdossa ”kyllä”, mutta hajontaa oli tällä kertaa enemmän. Vastaajista, jotka sijoittivat kuukausittain 0–300 euroa 86,7 prosenttia vastasi kyllä, 3,3 prosenttia ei ja 10 prosenttia ei osannut sanoa. Vastaajista ne, jotka sijoittivat 301–800 euroa kuukaudessa 82,9 prosenttia vastasi kyllä ja 17,1 prosenttia ei. Kaikki vastaajat (100 %), jotka kertoivat sijoittavansa kuukausittain 801–1500 euroa vastasivat kyllä. Sijoittajat, jotka sijoittivat yli 1500 euroa kuukausittain, heistä 78,6 prosenttia vastasi kyllä, 14,3 prosenttia ei ja 7,1 prosenttia en osaa sanoa. Tulokset eivät ole tilastollisesti merkitseviä, joten niitä ei voida yleistää (Khiin neliö -testi p-arvo $P=0,247$; liite 2). Tulokset kuitenkin kuvaavat pieniä eroja siinä, miten käytössä olevan sijoitettavan varallisuuden määrä vaikuttaa vastauksiin.

Kuva 12. Suhtautuminen geopolitiisiin- ja kansainvälisiin tekijöihin kuukaudessa sijoitetun rahamäärän perusteella, n=85

Kuvasta 13 nähdään, miten vastaukset jakautuivat iän perusteella kysymykseen ”Koetko, että geopolittisistä jännitteistä, konflikteista tai kansainvälisissä suhteissa tapahtuvissa muutoksista voi aueta uusia sijoitusmahdollisuuksia?”. 18–25 vuotiaista vastaajista kaikki (100 %) vastasi kyllä. Jos vastaaja oli 26–35-vuotias vastasi hän 95,6 prosentin todennäköisyydellä kyllä ja 4,3 prosentin todennäköisyydellä ei. 36–45-vuotiaista vastaajista 95 prosenttia vastasi kyllä ja 5 prosenttia ei. 46–55 vuotiaista 91,7 prosenttia vastasi kyllä ja 8,3 prosenttia ei. 56–65-vuotiaista vastaajista myös kaikki (100 %) vastasi kyllä. Jos vastaaja oli yli 65-vuotias vastasi hän 60 prosentin todennäköisyydellä kyllä ja 40 prosentin todennäköisyydellä ei. 65-vuotiaissa jakaumaa selittää vastaajien määrä: yli 65-vuotiaita vastaajia oli koko kyselyssä vain viisi kappaletta. Tulokset ovat yleistettävissä eli täten tilastollisesti merkitseviä (Khiin neliö -testin p-arvo p=0,031; liite 2).

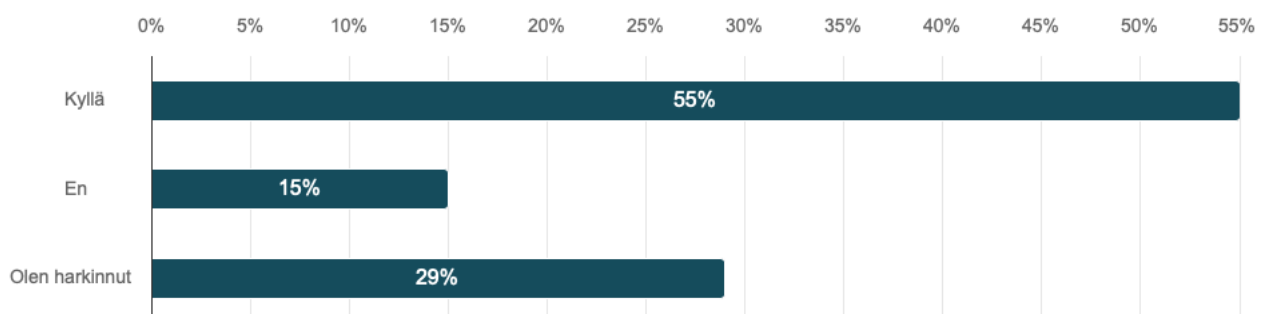

- 2. Ikä vuosina: 18-25 (N=12)
- 2. Ikä vuosina: 26-35 (N=23)
- 2. Ikä vuosina: 36-45 (N=20)
- 2. Ikä vuosina: 46-55 (N=12)
- 2. Ikä vuosina: 56-65 (N=13)
- 2. Ikä vuosina: 65+ (N=5)

Kuva 13. Suhtautuminen iän perusteella geopoliittisista jännitteistä tai kansainvälisten suhteiden muutoksista syntyviin sijoitusmahdollisuuksiin, n=85

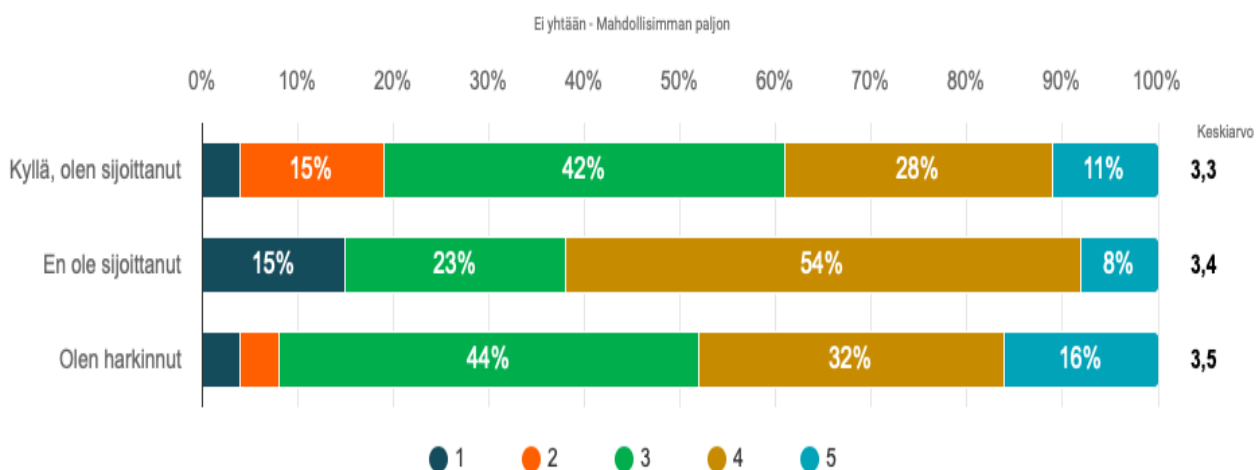
5.5 Sijoittajien näkemykset teknologiasta ja tekoälystä

Kuva 14 näyttää vastausjakauman kysymykseen ”Oletko sijoittanut tai harkinnut sijoittavasi teknologia-alan yrityksiin, erityisesti niihin, joiden koet hyötyvän tekoälystä tai muusta nopeasti kehittyvästä teknologiasta?”. Vähän yli puolet (55 %) kertoo sijoittaneensa kyseisiin yrityksiin. 15 prosenttia vastaajista kertoo, että ei ole sijoittanut tällaisiin yrityksiin ja 29 prosenttia vastaajista on kuitenkin tällaisia sijoituksia harkinnut.

Kuva 14. Suhtautuminen teknologiaan ja tekoälyyn osakesijoittamisessa, n=85

Kuvassa 15 vertaillaan edelliseen kysymykseen eri tavalla vastanneiden vastausten eroja kysymykseen, kuinka paljon teknologiasta ja tekoälystä pitäisi tietää ennen niihin sijoittamista. Vastauksissa arvioitiin tietämystä asteikolla 1–5, jossa 1 merkitsi ei yhtään ja 5 merkitsi mahdollisimman paljon eli tietämyksen taso määriytyisi vastaaman luvun mukaan. Ylin palkki kertoo, miten teknologiaan ja tekoälyyn jo sijoittaneet vastasivat, alempi pakki edustaa, jos vastaaja ei ole sijoittanut tämän tyyppisiin yrityksiin ja alin palkki edustaa, jos vastaaja on harkinnut sijoittavansa. Ryhmien vastausten keskiarvot olivat hyvin lähellä toisiaan: heidän, jotka olivat sijoittaneet teknologiaan ja tekoälyyn vastausten keskiarvo oli 3,3, he ketkä eivät olleet sijoittaneet vastausten keskiarvo oli 3,4 ja ne ketkä olivat sijoittamista harkinneet, keskiarvo oli 3,5. Arvoille ei voinut suorittaa järkeviä mittauksia, sillä edellinen ryhmittelevä kysymys mahdollisti vastaajan vastata samanaikaisesti ”en” ja ”olen harkinnut”. Kuva 15 kuitenkin näyttää, että riippumatta siitä oliko teknologiaan ja tekoälyyn sijoittanut, mielipiteet tietämystasosta ennen näihin sijoittamista oli hyvin yhdenmukaisia keskiarvojen perusteella.

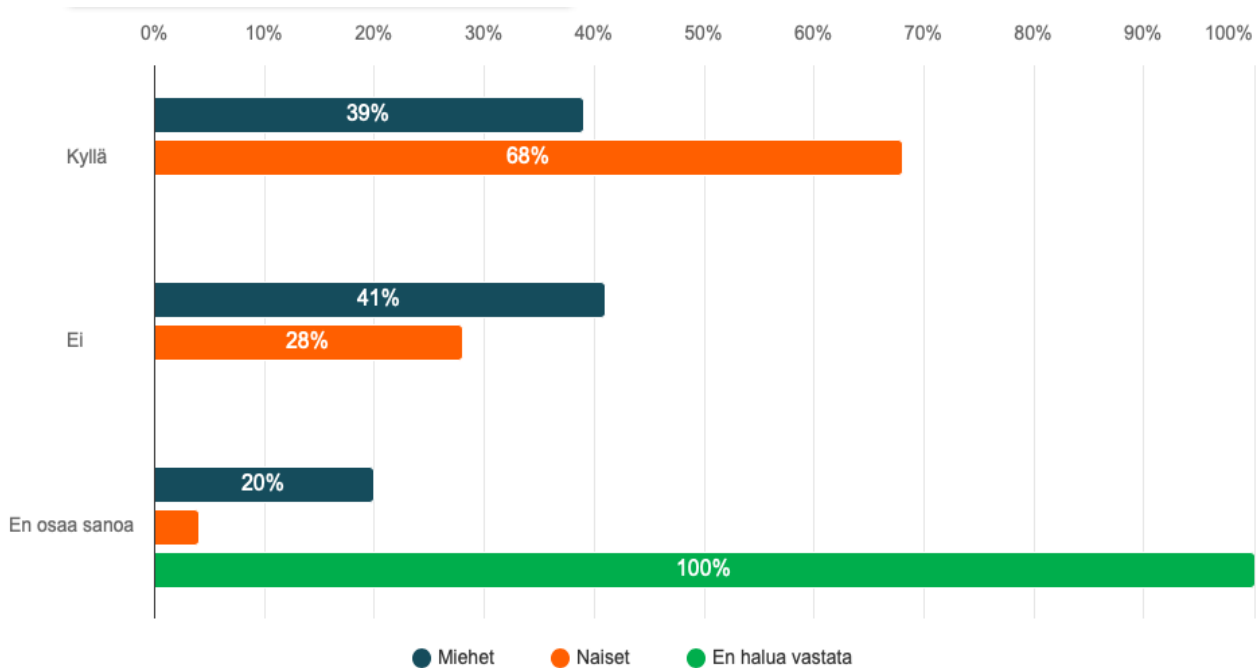

Kuva 15. Vastaajien mielipide, kuinka paljon teknologiasta ja tekoälystä tulisi tietää ennen kuin niihin sijoittaa, n=85

5.6 Vastuullisuus ja eettisyys

Kuva 16 näyttää vastaajien sukupuolijakauman kysymykseen ” Onko vastuullisuudella tai yritysten eettisellä toiminnalla merkitystä sijoitustoiminnallesi?”. Miehistä 39 prosenttia koki, että vastuullisuudella ja eettisyydellä on merkitystä sijoittamisen kannalta ja naisista vastaavasti 68 prosenttia koki samalla tavalla. 41 prosenttia miehistä ei kokenut, että näillä aiheilla olisi merkitystä heidän sijoitustoimintansa kannalta, kun naisista näin koki 28 prosenttia. En osaa sanoa -vaihtoehdon valitsi 20 prosenttia miehistä, 4 prosenttia naisista ja ainut kyselyyn vastannut kuka ei kertonut sukupuoltaan. Vastaukset ovat tilastollisesti merkittäviä ja täten yleistettävissä (Fisherin testi $p=0,013$;

liite 2). Tein merkitsevyyttestejä myös muilla taustamuuttujilla (ikä, sijoitettu rahamäärä kuukausittain ja sijoituskokemus), mutta vastauksista ei näiden testien pohjalta muodostunut tilastollisesti merkittäviä. Tuloksiin vaikuttaa myös yhden vastaajan, kuka ei sukupuoltaan ilmoittanut, koska hänen vastauksensa vastaa aina yhden kokonaisen ryhmän vastauksia. On kuitenkin tärkeää ottaa kaikki ryhmät huomioon, kun tarkastellaan sukupuolijakauman vastausten erilaisuutta.

Kuva 16. Vastaajien suhtautuminen yritysten vastuulliseen ja eettiseen toimintaan, n=85

Jos yllä käsiteltyyn kysymykseen oli vastannut vastausvaihtoehdon kyllä, se avasi vastaajalle mahdollisuuden kertoa spesifisti millaisilla vastuullisuuden tai eettisyyden asioilla on heille merkitystä osakesijoittamisen kannalta. Kuvassa 17 esitellään vastaajien avoimet vastaukset kysymykseen 13, joita kertyi 30 kappaletta. Vastauksissa näkyy paljon toistuvuutta ja suosituimmiksi teemoiksi nousi ympäristö (18 vastausta), hyvinvointi (8 vastausta), sodat ja aseteollisuus (4 vastausta) sekä yritysten toiminnan läpinäkyvyys (6 vastausta). Ympäristöasioista esille nousivat ilmasto, saastuttaminen ja uusiutuvat energian lähteet. Ihmisten hyvinvoinnista mainittiin tupakka- sekä alkoholiteollisuus. Sodista mainittiin Venäjä todennäköisesti viitaten viimeaikaiseen Ukrainan sotaan. Moni vastaaja painotti montaa asiaa samassa vastauksessa. Mielenkiintoinen aspekti vastauksia tutkiessa oli myös se, että moni vastaajista kokee vastuullisuuden ja eettisyyden olevan suoraan sidoksissa yrityksen menestykseen ja tuloksiin. Moni vastaajista koki, että vastuullisuuden periaatteiden noudattaminen on tie yritysten hyvään menestykseen.

13. Jos vastasit edelliseen kysymykseen kyllä, millaisilla vastuullisuuden tai eettisillä asioilla koet olevan merkitystä osakepöimintaan?

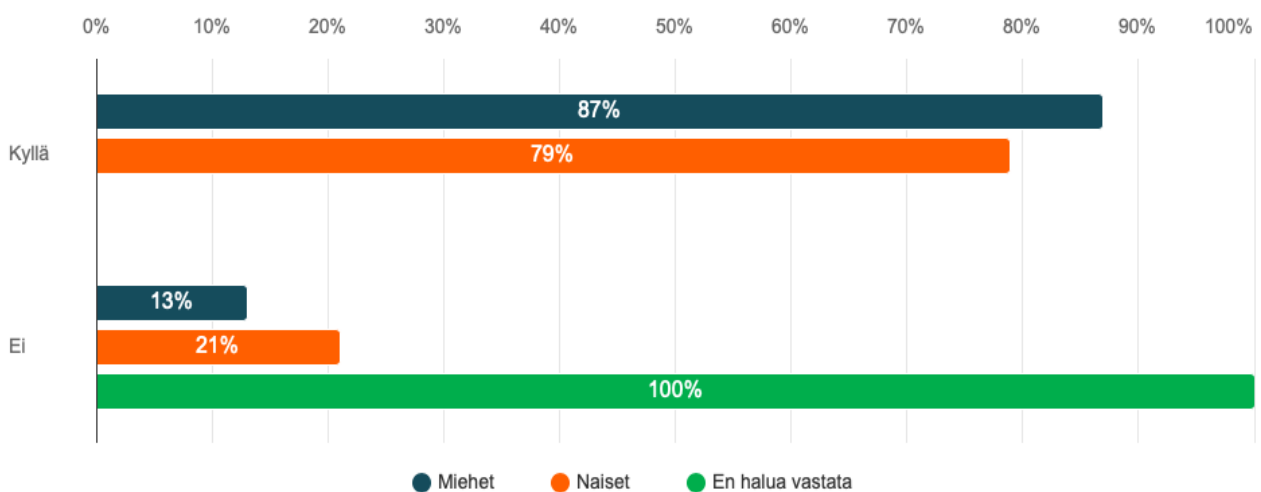
Vastaajien määrä: 30

Vastaukset
En sijoita turkisteollisuuden yrityksiin eikä öljy-yhtiöihin, ellei he ole selkeästi kääntymässä uusiutuvien tuottajiksi (kuten esim. Neste).
Ylipäätään koko yrityksen suhtautuminen vastuullisuuteen
Ilmaston liittyviä asioita. Ja saastuttavin.
En sijoita Venäjällä toimiviin yrityksiin.
Päästöihin vaikuttaminen
En halua sijoittaa ase- tai tupakkateollisuuteen tai pikamuotuyrityksiin. Skipaan myös muut yleisen tiedon/uutisoinnissa mukaan eettisesti kyseenalaiset yritykset. Alkoholiteollisuuteen voisin kuitenkin sijoittaa joka yleisesti katsotaan epäeettiseksi joten täysin vastuullinen sijoittaja en ole, menen omien arvojen ja fiilisten mukaan. Vastuullisilla aloilla ja yrityksillä näen valoisaa tulevaisuuden alati tiukentuvan sääntelyn ja ihmisten vastuullisuustietoisuuden ja -kinnostuksen kasvun myötä.
Uusiutuvien luonnonvaroihin kiinnitän huomiota
Itselleni eniten vastuullisuudella joka tulee ämi yrityksen menestymisensä. Mitä itse tiedän, huono johtaminen on hyvin kallista. Terveisiä suomalaisesta teknologiateollisuudessa 35v kokemuksella. Toki myös saastuttaminen (öljy-yhtiöt, kaivostoiminta), sotateknologiat, päihdeaineet, ihateollisuus, syrjivät yritykset. Näihin en sijoita, voi olla jotain poikkeuksia joskus. Vältettävästi hyvin vaikea tietää oikeasti mitkä yritykset on eettisiä. Amerikkalaisista kuulee parhaiten mitä ne tekee jne. ESG mittarit pelkkää soopaa.
En sijoita yhtiöihin, joilla on kytköksiä Venäjään.
En halua sijoittaa tupakkaan, alkoholiin, sotateollisuuteen tai sotivia maita tukeviin yrityksiin yms
Pyrin välttämään epäeettisiä sijoituksia, mutta tällä on kuitenkin melko vähän merkitystä itselleni.
Minulle tärkeää on yritysten läpinäkyvyys vastuullisuuden ja esimerkiksi ympäristöystävällisyyden tai kestäväyyden suhteen, oli se sitten pieniä tai suurta ihmisoikeuksia on kunnioitettava, en sijoita yrityksiin, jotka toimivat esim. kiinassa tai venäjällä
Muovin en koske, orthex vaikka olisikin hyvä sijoitus. Puhtaaseen veteen sijoitan rahastossa.
Varmistan ennen sijoitusta, että yritys toimii sosiaalisesti ja ympäristön kannalta mahdollisimman vastuullisesti.
Yrityksen kuva julkisella puolella ja suorainjaisuus
Mielestäni on tärkeää että yritykset ottavat huomioon vastuullisuuden periaatteet ja tekevät työtä vastuullisuuden eteen
Lapsityövoiman käyttö ja ihmisten kohtelu.
En osta tiettyjen toimialojen yritysten osakkeita lainkaan.
ESG-näytöt pitää olla kunnossa
Ympäristö, ihmisoikeudet
Ympäristöasiat, kuten ilmastonmuutoksen hillitseminen
Ympäristövaikutukset, ei eläinkokeita, lapsi 5ai orjatyötä.
Ympäristöystävälliset tuotteet tulevat lähivuosina nostamaan tiettyjen yhtiöiden kannattavuutta. Tällaisia tapauksia pyrin ymmärtämään ja löytämään. Noin muuten koen ESG:n enemmän sanahelinäksi/hyvesignaalinniksi.
Yrityksen kannattaa noudattaa vastuullisuutta, muuten siltä voi myöhemmin aiheutua esim. mainehaittaa ja sitä kautta osakkeen arvon laskua.
Hyvällä johtamisella. Tosin ESG-mittareilla ei ole asian kanssa tekemistä. Parhaiten hyvästä johtamisesta kertoo tulosluvut, onnistuneet investoinnit, uusiutuminen teknologia-aloilla jne.
En painota kyseisiä asioita liikaa sijoitustoiminnassani mikäli kaikki sujuu lain puitteissa. ESG yms asiat tulevat maksimaalisen tuoton jälkeisenä hyvänä.
Johdon ammattitaito ja toiminnan läpinäkyvyys
Asiat hoidetaan laillisesti, ympäristö ja ihmiset otetaan huomioon. En sijoita terveydelle haitallisiin tuotteisiin, joita mahdollisesti myydään kehittyviin maihin, ihmisille joiden tietotaso mahdollistaa hyödyntämisen väärin perustein.
Ei tupakka, sota yms

Kuva 17. Vastaajien nimeämiä vastuullisuuden ja eettisyyden tekijöitä, n=30

5.7 Kilpailijoiden ja markkinoiden rooli

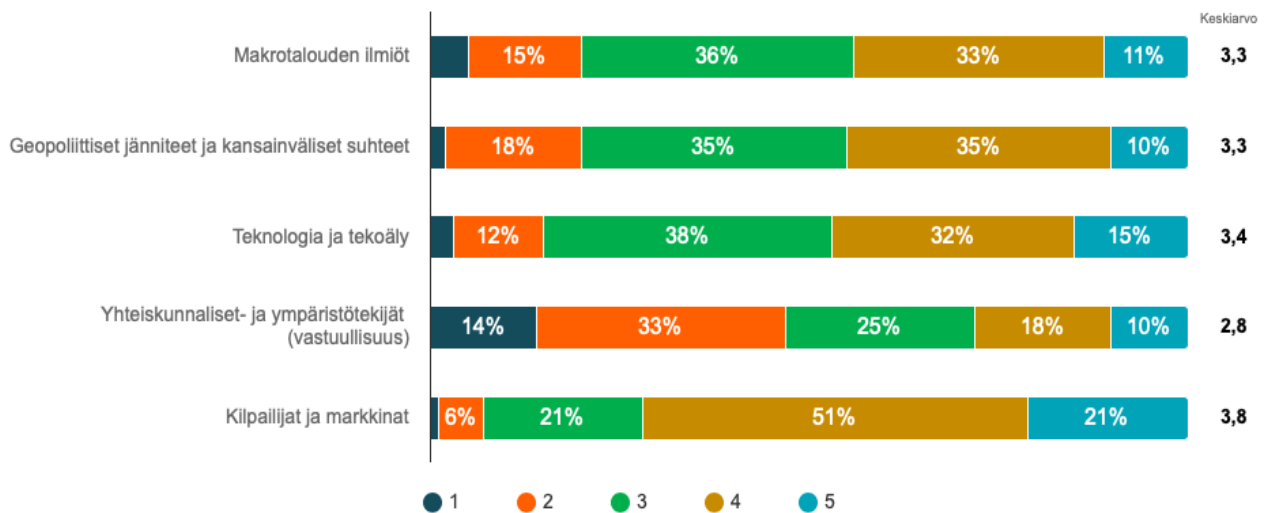
Kuvasta 18 nähdään vastausten jakauma kyselyn alussa ilmoitettujen sukupuolien mukaan kysymykseen ”Otatko selvää yrityksen markkina- asemasta tai sen kilpailijoista ennen siihen sijoittamista?”. Miehistä 87 prosenttia vastasi kyllä ja naisista vastaavasti 79 prosenttia. 13 prosenttia miehistä ja 21 prosenttia naisista kertomansa mukaan ei ota selvää yrityksen markkina- asemasta tai kilpailijoista ennen sijoitus hetkeä. Ainut vastaaja, kuka ei ollut ilmoittanut sukupuoltaan oli tähän kysymykseen vastannut ei. Vastaukset ovat yleistettävissä (khiin neliö -testin p-arvo $p=0,045$; liite 2). Kilpailijoiden ja markkinoiden osalta kysely sisälsi vain tämän tarkentavan kysymyksen. Päädyin valitsemaan kyselyyn vain tämän kysymyksen, koska vastausten jakauma oli hyvin samanlainen, mitä odotin ennen kuin aloin tuloksia analysoimaan. Kilpailijoiden ja markkinoiden kokonaisuuden osalta, tällä yhdellä kysymyksellä pystyttiin selvittämään riittävästi vastaajien suhtautumisesta aiheeseen.

Kuva 18. Vastaajien suhtautuminen sijoitettavan yrityksen markkina- asemaan ja kilpailijoihin, n=85

5.8 Vastaajien lopullinen suhtautuminen ulkoisiin tekijöihin

Kyselyn päätti kysymys ”Miten arvioisit kyselyssä esiintyneiden asioiden vaikutusta omaan osakepaimintaasi?”. Kysymyksessä tuli kunkin ulkoisen tekijän vaikutusta asteikolla 1-5, jossa: 1=vaikutus hyvin vähäinen ja 5=vaikutus hyvin suuri. Kuva 19 ja taulukko 3 esittävät yhdessä, miten vastaukset jakautuivat minkäkin ulkoisen tekijän kohdalla. Vastaajat pitivät kilpailijoiden ja markkinoiden vaikutusta kaikista merkittävimpänä (vastausten keskiarvo 3,8). Toiseksi korkeimmaksi vastausten keskiarvoksi (3,4) muodostui teknologia ja tekoäly. Makrotalouden ilmiöille sekä geopolitiisille jännitteille ja kansainvälisille suhteille muodostui sama keskiarvo 3,3, vaikkakin jakauma vastauksissa poikkeaa vähän toisistaan. Matalimman keskiarvon (2,8) vastauksissa sai yhteiskunnalliset- ja ympäristötekijät.

Kuva 19. Vastaajien arviot ulkoisten tekijöiden vaikutuksesta osakepöimintaan, n=85

Taulukko 3. Vastaajien arviot ulkoisten tekijöiden vaikutuksesta osakepöimintaan, n=85

	1	2	3	4	5	Keskiarvo
Makrotalouden ilmiöt	4,7%	15,3%	36,5%	32,9%	10,6%	3,3
Geopoliittiset jännitteet ja kansainväliset suhteet	2,4%	17,6%	35,3%	35,3%	9,4%	3,3
Teknologia ja tekoäly	3,5%	11,8%	37,6%	31,8%	15,3%	3,4
Yhteiskunnalliset- ja ympäristötekijät (vastuullisuus)	14,1%	32,9%	24,7%	17,7%	10,6%	2,8
Kilpailijat ja markkinat	1,1%	5,9%	21,2%	50,6%	21,2%	3,8

Kuva 20 havainnollistaa miten vastaukset kyselyn viimeiseen kysymykseen korreloivat keskenään. Kuvassa on ilmoitettu korrelaatiokertoimen vahvuus "Correlation Coefficient", kertoimeen liittyvä p-arvo "Sig. (2-Tailed)" sekä havaintojen määrä "N". Makrotalouden ilmiöiden vastaukset korreloivat vahvinten Geopoliittisten jännitteiden ja kansainvälisten suhteiden vastausten kanssa. Korrelaatiota ei taas löytynyt makrotalouden ilmiöiden sekä kilpailijoiden ja markkinoiden väliltä. Korrelaatiota ei myöskään löytynyt teknologian ja tekoälyn sekä yhteiskunta- ja ympäristötekijöiden väliltä. Kaikkien muiden vastausten väliltä korrelaatio löytyi.

Correlations

			15. Miten arvioisit kyselyssä esiintyneiden asioiden vaikutusta omaan osakepöimintaasi?: Makrotalouden ilmiöt	15. Miten arvioisit kyselyssä esiintyneiden asioiden vaikutusta omaan osakepöimintaasi?: Geopoliittiset jännitteet ja kansainväliset suhteet	15. Miten arvioisit kyselyssä esiintyneiden asioiden vaikutusta omaan osakepöimintaasi?: Teknologia ja tekoäly	15. Miten arvioisit kyselyssä esiintyneiden asioiden vaikutusta omaan osakepöimintaasi?: Yhteiskunnalliset- ja ympäristötekijät (vastuullisuus)	15. Miten arvioisit kyselyssä esiintyneiden asioiden vaikutusta omaan osakepöimintaasi?: Kilpailijat ja markkinat
Spearman's rho	15. Miten arvioisit kyselyssä esiintyneiden asioiden vaikutusta omaan osakepöimintaasi?: Makrotalouden ilmiöt	Correlation Coefficient	1.000	.414**	.282**	.268*	.205
		Sig. (2-tailed)	.	<.001	.009	.013	.059
		N	85	85	85	85	85
	15. Miten arvioisit kyselyssä esiintyneiden asioiden vaikutusta omaan osakepöimintaasi?: Geopoliittiset jännitteet ja kansainväliset suhteet	Correlation Coefficient	.414**	1.000	.231*	.364**	.259*
		Sig. (2-tailed)	<.001	.	.034	<.001	.017
		N	85	85	85	85	85
	15. Miten arvioisit kyselyssä esiintyneiden asioiden vaikutusta omaan osakepöimintaasi?: Teknologia ja tekoäly	Correlation Coefficient	.282**	.231*	1.000	.116	.293**
		Sig. (2-tailed)	.009	.034	.	.291	.006
		N	85	85	85	85	85
	15. Miten arvioisit kyselyssä esiintyneiden asioiden vaikutusta omaan osakepöimintaasi?: Yhteiskunnalliset- ja ympäristötekijät (vastuullisuus)	Correlation Coefficient	.268*	.364**	.116	1.000	.258*
		Sig. (2-tailed)	.013	<.001	.291	.	.017
		N	85	85	85	85	85
	15. Miten arvioisit kyselyssä esiintyneiden asioiden vaikutusta omaan osakepöimintaasi?: Kilpailijat ja markkinat	Correlation Coefficient	.205	.259*	.293**	.258*	1.000
		Sig. (2-tailed)	.059	.017	.006	.017	.
		N	85	85	85	85	85

Kuva 20. Ulkoisten tekijöiden vaikutusten vahvuuksien korrelointi keskenään

5.9 Tulosten lopullinen analysointi

Vastaajista noin kaksi kolmasosaa (66 %) oli miehiä ja kolmasosa naisia (33 %). Vastaajien sukupuolijakauma muokkaa pitkälti samaa jakaumaa kuin perusjoukossakin. 2023-vuoden lopussa naisten osuus osakesijoittajista oli noin 34 prosenttia (Pörssisäätiö 2024b). Iän suhteen vastausten jakauma oli hyvin tasainen ja tästä voidaan päätellä, että osakesijoittamista harjoittaa kaiken ikäiset ihmiset. Jakauma sijoituskokemusten vastauksissa oli myös tasainen, lukuun ottamatta 8–11 vuoden kokemuksen omaavia, joiden osuus vastauksista oli vain 14 prosenttia. Keskimääräisesti kuukaudessa sijoitetun rahamäärän vastausten osalta suurin osa vastaajista (yhteensä 76 %, 0–300 euroa 35 % ja 41 % 301–800 euroa) ilmoitti laittavansa maksimissaan 800 euroa kuukaudessa sijoituksiin. Taustamuuttujia jälkeinpäin katsoessa, voidaan todeta, että kyselyyn vastasi hyvin monipuolinen joukko erilaisia sijoittajia.

Kyselyn vastausten perusteella voidaan todeta, että makrotalouden muuttujista yleistä talouskasvua ja rahapolitiikkaa pidetään osakesijoittamisen kannalta vaikuttavimpina. Yleisen talouskasvun oli valinnut 87 prosenttia vastaajista ja rahapolitiikan 58 prosenttia. Inflaatiota omana ilmiönään vaikuttavana piti vähemmistö vastaajista (39 %). Vastauksia katsoessa voidaan todeta, että vastaajat suhtautuvat kokonaisilmiöihin kriittisemmin kuin yksittäisiin ilmiöihin (yleisen talouskasvun ja inflaation ero vastauksissa). Itse ilmiöitä vastaajat pitivät sijoitustoimintaan vaikuttavina, mutta niistä tietoisuus ja tutkiminen jakoi vastaajat kahteen leiriin. 55 prosenttia koki, että on tärkeää tehdä taustatutkimusta näistä muuttujista ja 45 prosenttia vastaavasti, että niistä on riittävän tietoinen ympäristöstä saatavan tiedon perusteella. Tämä osoittaa, että makrotalouden muuttujien osalta tietoisuus ja taustatutkimuksen tekeminen ovat hyvin yksilöllisiä asioita. Lopputulemana voidaan pitää sitä, että sijoittajien mielestä makrotalouden ilmiöt ovat keskeisessä roolissa osakesijoitustoiminnassa, mutta miten ne otetaan huomioon, on hyvin subjektiivinen asia. Sijoittaja itse loppujen lopuksi päättää, mitä makrotalouden tekijöitä hän integroi omaan sijoitusstrategiaansa.

Valtaosa sijoittajista (85 %) koki, että geopoliittisilla jännitteillä ja kansainvälisillä suhteilla on vaikutusta heidän sijoitustoimintaansa. Kyselyssä tämän kysymyksen kohdalla oli käytetty Venäjän hyökkäystä Ukrainaan esimerkkinä, mutta kysymyksellä haettiin juuri suhtautumista kaikkiin vastaaviin asioihin etenkin, kun niitä on noussut esille viime vuosina. Tällaisista muuttujista ihmiset ovat helposti tietoisia ja juuri tämä ihmisten tietoisuus näistä asioista selittää varmastikin osaltaan vastausten jakautumista tässä kysymyksessä. Vielä suurempi osa vastaajista (94 %) oli sitä mieltä, että geopoliittisista konflikteista ja kansainvälisten suhteiden muutoksista aukeaa uusia sijoitusmahdollisuuksia. Vastaukset tähän aihealueeseen olivat hyvin yksimielisiä ja vastauksia pystytään yleistämään, kun taustamuuttujista otettiin huomioon sukupuoli tai ikä. Kun, mietin omaa suhtautumistani kyseisiin muuttujiin, se on hyvin samanlainen, mitä kyselyn vastaukset antavat olettaa. Näin voidaan myös olettaa, että valtaosa perusjoukostakin asiaan suhtautuisi. Voi olla, että osa sijoittajista ei esimerkiksi sijoita ollenkaan sotaan käyviin tai tukeviin maihin, kuten osassa yhteiskunnallisia- ja ympäristötekijöitä käsittelevissä avoimissa vastauksissa kävi ilmi. Toisaalta myös vastaavat konfliktit voivat avata kokonaan uusia sijoitusmahdollisuuksia, joihin sitten jokainen sijoittaja itse päättää lähteekö mukaan vai ei. Pääpointtina kuitenkin se, että näillä tekijöillä on sijoittajien toimintaan jonkinlaista vaikutusta.

Enemmistö sijoittajista (55 %) kertoi sijoittaneensa yrityksiin, joiden he kokevat hyötyvän kehityvästä teknologiasta ja tekoälystä. Jos mukaan laskee myös sijoittamista harkinneet (29 %) 84 prosenttia vastaajista on tällaisiin yrityksiin sijoittanut tai vähintään harkinnut. Tämä ei yllätä, jos ottaa huomioon millaisia tuottoja tällaiset yritykset ovat sijoittajille tuoneet esim. Nvidia (ks. 3.2). On hyvin subjektiivista kuitenkin millä tavalla näihin sijoituksiin lähtee mukaan. Sijoittajaa saattaa houkuttaa nopeat voitot ja toinen taas näkee teknologiassa ja tekoälyssä pitkän ajan trendin. Kun

tarkisteltiin teknologiaan ja tekoälyyn sijoittaneiden, ei sijoittaneiden ja sijoittamista harkinneiden suhtautumista aiheesta tietämiseen tasoon asteikolla 1–5 huomattiin, että keskiarvot olivat hyvin lähekkäin toisiaan (KA 3,3, KA 3,4 ja KA 3,5). Kuitenkin kunkin ryhmien vastauksia vertailtaessa eroja syntyi. Yli puolet (54 %) heistä, jotka tekoälyyn eivät olleet sijoittaneet olivat vastanneet tietämystasoksi 4. Tätä voisi selittää se, että he kokevat, etteivät ole riittävän tietoisia aiheesta ja siksi eivät ole näihin komponentteihin sijoittaneet ja näin he kokevat, että sijoittamiseen on korkea kynnyks tietämyksen kannalta. Toinen huomio nousee teknologiaan ja tekoälyyn sijoittaneiden ja niihin sijoittamista harkinneiden vastauksista samaiseen kysymykseen. Vastaukset ovat jakautuneet hyvin samalla tavalla, vaikka tekoälyyn sijoittaneita oli vastaajista määrällisesti (47) enemmän kuin sijoittamista harkinneita (25). Teknologia ja erityisesti tekoäly on ollut pinnalla viime vuodet ja niiden uutisoinnilta on ollut mahdotonta välttää. Kiihtyvä puhe teknologiasta ja tekoälystä nostavat ihmisten mielenkiintoa entisestään ja tämä vaikuttaa sijoittajiinkin kuten tuloksista voidaan huomata.

Kun sijoittajilta kyselyssä kysyttiin vastuullisuuden ja eettisyyden merkityksestä eroja syntyi etenkin sukupuolten välisissä vastauksissa. Yli puolet (68 %) naisista koki, että näillä asioilla on vaikutusta heidän sijoitustoimintaansa. Miehistä näin koki 39 prosenttia. Vastausten erot sukupuolten välillä ovat perusjoukkoon yleistettävissä ja näin voidaan todeta, että vastuullisuuden ja eettisyyden naiset kokevat miehiä merkityksellisemmiksi osakesijoittamisessa. Yhteiskunnallisista- ja ympäristön asioista välittäneet eli ne, jotka kokivat nuo asiat merkityksellisiksi, saivat mahdollisuuden myös itse nimetä näitä tekijöitä avoimen kysymyksen muodossa. Avoimissa vastauksissa esiin nousi juuri niitä tekijöitä, mitä käytiin tietoperustassa läpi (ks. 3.4). Näitä tekijöitä olivat esimerkiksi hyvinvointi, ilmastonmuutos ja yritysten läpinäkyvä toiminta. Avoimista vastauksista nousi myös esiin useampaan kertaan sodat ja aseteollisuus sekä Venäjä mainittiin myös muutaman kerran nimeltä. Tämä osoittaa sen, että näillä tekijöillä on vahva yhteys geologisten ilmiöiden ja kansainvälisten suhteiden kanssa. Avoimissa vastauksissa toistuvuus oli hyvin vahvaa ja useat vastaajat nimesivät monia tekijöitä, mitä he ottavat huomioon. Sijoittajat tarkistelevatkin näitä tekijöitä suurempina kokonaisuuksina kuin pelkästään yhden muuttujan kautta. Se, ei välttämättä nykypäivänä enää riitä, että yrityksellä on esimerkiksi ESG-asiat kunnossa vaan sijoittajat odottavat, että yrityksen muikin toiminta on eettistä ja läpinäkyvää. Avoimien vastauksien perusteella, jotkut sijoittajat saattavat jopa sulkea kokonaisia toimialoja pois potentiaalisista sijoituskohteistaan.

Analysoidessani markkinoiden ja kilpailijoiden vaikutusta sijoittajien toimintaan, mitään yllättävää ei tullut vastaan: 84 prosenttia vastaajista kertoi ottavansa selvää yrityksen kilpailijoista ja markkina-asemasta ennen sijoitushetkeä. Markkinat ja kilpailijat ovat kaikista lähimpänä yrityksen toimintaa olevia muuttujia, ja näistä on loogisinta lähteä ensimmäisenä liikkeelle, kun sijoittamista alkaa pohdittimaan. Vastaajat olivat aiheesta hyvin yhdenmukaisia riippumatta taustamuuttujista. Vastaukset ovat myös yleistettävissä perusjoukkoon. Jokainen sijoittaja tietysti toteuttaa selvityksen omalla

tavallaan ja oman sijoitusstrategiansa mukaan, mutta perusidea on kuitenkin valtaosalle sama, että näitä muuttujia pidetään hyvin tärkeinä.

6 Pohdinta

Tässä osiossa esittelen tuloksien johtopäätökset ja yhteenvedon. Ohessa pohdin myös tutkimuksen validiteettia ja reliabiliteettia. Käyn läpi myös mahdollisia jatkotutkimusaiheita ja lopuksi arvioin omaa oppimistani tutkimuksen aikana.

6.1 Johtopäätöksiä

Tutkimuksen päätavoitteena oli löytää vastauksia päätutkimusongelmaan ”Miten ulkoiset tekijät vaikuttavat osakepöimintaan 2020-luvulla?”. Tutkimusongelman rinnalle luotiin kolme alaongelmaa (ks. 1.1.1), jotka ratkaisemalla saataisiin ratkaistua myös pääongelma. Peittomatriisista (taulukko 1) nähdään, missä kohtaa tutkielmaa, mitäkin alaongelmaa käsiteltiin.

Ensimmäisessä alaongelmassa etsittiin vastausta siihen, miten ulkoiset tekijät voidaan luokitella. Ulkoiset termit määriteltiin heti tutkimuksen johdanto luvussa. Ulkoisilla tekijöillä tarkoitetaan tekijöitä sijoittajan sijoituspäätösten taustalla, miksi sijoittaja ostaa juuri tiettyä osaketta. Koska syitä sijoituspäätösten taustalla voi olla todella monia, piti nämä tekijät saada luokiteltua jollain järkevällä tavalla (ks. 3). Mielestäni luokittelusta tuli lopulta hyvin samaistuttava. Samaistuttavuuteen vahvistus saatiin viimeistään kyselylomakkeen testivaiheessa, jolloin perusjoukkoon soveltuvilta sijoittajilta saatiin luokittelusta positiivista palautetta. Tietoperustassa esiteltiin, mitä yksittäisiä tekijöitä mihinkin luokkaan kuuluu ja käytiin niiden ominaisuuksia läpi. Makrotalouden ilmiöiden (luku 3.1) osalta läpi käytiin ilmiöiden historiaa sekä esille nousi yksittäisistä tekijöistä talouskasvu, inflaatio sekä rahapolitiikka. Geopoliittisista jännitteistä ja kansainvälisistä suhteista (luku 3.2) esiin nousi pakotteet, kansainväliset kauppasopimukset sekä aseelliset ja aseettomat konfliktit. Teknologian ja tekoälyn saralta (luku 3.3) esiin nousi teknologiset innovaatiot ja mahdollisen kilpailuedun omilla markkinoillaan saaneet teknologialan yritykset. Tekoälyä käytiin myös ja mitä potentiaalia sillä voi olla sijoittamisen kannalta. Luvussa 3.4 käytiin läpi yhteiskunnallisia- ja ympäristötekijöistä. Näiden kohdalla esille nousi ESG ja megatrendit, jotka hyvin usein ovat yhteiskunnallisia trendejä. Kilpailijoista ja markkinoista (luku 3.5) esille nousivat yrityksen oma markkina-asema sekä kilpailijat eli samalla alalla toimivat yritykset.

Toinen alaongelma alkoi lähestymään enemmän pääongelmaa, tarkoitus oli selvittää, mitä ja miten ulkoisia tekijöitä sijoittajat ottavat huomioon. Tietoperustassa jokaisen luokan kohdalla käytiin läpi vähintään yksi skenaario, millä tavalla jokin kyseiseen luokkaan kuuluvasta tekijästä voisi vaikuttaa sijoittajien toimintaan. Makrotalouden ilmiöistä esimerkkinä käytettiin talouskasvun vaikutusta osakemarkkinoihin ja tätä kautta sijoittajien toimintaan (ks. luku 3.1). Kyselyssä makrotalouteen liittyvien kysymysten vastaukset osoittivat (ks. luku 5.3), että tämä pitää paikkansa etenkin talouskasvun ja rahapolitiikan osalta, jossa enemmistö oli samaa mieltä. Kysely kuitenkin jakoi vastaajat

kahteen leiriin, kun käsiteltävänä aiheena oli tietoisuus makrotalouden ilmiöistä. Vaikka muuttujia pidetään tärkeinä ja osakesijoitustoimintaan vaikuttavina, niistä osa kykenee olevan riittävän tietoinen ilman taustatutkimusta ja osa taas ei. Tämä varmasti on yhteydessä sijoittajan henkilökohtaiseen sijoitusmenestykseen, jos taustatutkimuksen tekemisellä on saavuttanut hyviä tuloksia, niin sitä toimintatapaa noudattaa varmasti myös jatkossa, tämä toimii toiseen suuntaan myös samalla tavalla.

Geopoliittisten jännitteiden ja kansainvälisten suhteiden osalta tietoperustassa (ks. luku 3.2) esiin nousi Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset sijoittajien toimintaan. Tietoperustassa viitattiin barometriin, missä selvitettiin hyökkäyssodan vaikutuksia sijoittajien toimintaan. Esiin nousi myös ensimmäistä kertaa ulkoisten tekijöiden välinen suhde, sillä toimivat kansainväliset suhteet ovat vaati- mus myös globaalille talouskasvulle. Tutkimuksessa selvisi (ks. 5.4), että ottamatta huomioon si- joittajan sukupuolta tai ikää sijoittajat ovat näiden muuttujien vaikutuksesta sijoitustoimintaan miltei yksimielisiä. Tutkimus osoitti myös sen, että sijoittajat kokevat geopoliittisten jännitteiden ja kan- sainvälisissä suhteissa tapahtuvien muutosten avaavan uusia sijoitusmahdollisuuksia. Tästä voi- daan olettaa, että näin ajattelevat sijoittajat herkästi seuraavat myös näitä tapahtumia ja niiden vai- kutusta osakemarkkinoihin.

Teknologia ja tekoäly on näytellyt suurta roolia viime vuosina yritysten menestyksen taustalla kuten Apple, Nvidia ja Tesla. Tietoperustassa käsiteltiin Nvidia -tapauksia (ks. luku 3.3), jossa sijoittajat ovat Nvidian menestyksellä saavuttaneet suuria voittoja osakemarkkinoilla. Näissä tapauksissa ei tietenkään ole taustalla pelkästään teknologian ja tekoälyn trendi vaan suuret kurssinousut ruokki- vat myös itse itseään, kun entistä enemmän sijoittajia lähtee niihin mukaan. Luvussa 5.5 tutkimuk- seen osallistuneista enemmistö oli jo sijoittanut teknologiaan ja tekoälyyn, ja osa oli sitä myös har- kinnut, nämä tulokset korostavat entisestään kuinka suuri vaikutus nopeasti kehittyvällä teknologi- alla ja tekoälyllä on osakemarkkinoihin. Puhuttaessa siitä, kuinka paljon teknologiasta ja tekoälystä pitäisi tietää ennen niihin sijoittamista. Vastauksissa ilmeni pieniä eroja niiden vastaajien välillä, ketkä olivat aiemmin tekoälyyn sijoittaneet ja niiden, jotka ei. Näiden ryhmien vastausten keskiar- voja vertaillaessa: yleinen mielipide oli kuitenkin, että näistä aiheista pitää jonkin verran tietää en- nen niihin sijoittamisen aloittamista.

Luvussa 3.4 käsiteltiin vastuullista ja yritysten eettistä toimintaa, jotka ovat osa yhteiskunnallisia- ja ympäristötekijöitä. Vastuullisuutta voi harjoittaa tarkoituksellisesti, mutta myös tiedostamattaan osakesijoittamisessa. Melkein puolet tutkimukseen osallistuneista kertoi huomioivansa vastuulli- suuden ja eettisyyden sijoitustoiminnassaan, ja osa ei ottanut näitä muuttujia huomioon ollenkaan. Pieni osa sijoittajista ei kuitenkaan osannut sanoa ottavatko he vastuullisuutta tai eettisyyttä huomi- oon. Tähän kategoriaan saattaa kuulua myös niitä sijoittajia, jotka tiedostamattaan sijoittavat

vastuullisesti ja eettisesti, mutta heidän motiivinsa saattavat olla enemmän esimerkiksi voittojen tavoittelussa. Osa sijoittajista valitsee tarkoin kriteerein sijoituskohteensa vastuullisuuden ja eettisyyden perusteiden. Tämä kävi etenkin ilmi avoimista vastauksista, mitä sijoittajat kyselyyn jättivät.

Kilpailijat ja markkinat ovat varmasti ne tekijät, joiden muutokset, näkyvät osakemarkkinoilla selkeimmin. Yrityksen markkina-asema ja menestys kilpailijoita vastaan on suoraan sidoksissa yrityksen osakkeen kurssiin. Tutkimus osoittikin sen, että huomattava enemmistö on sitä mieltä, että sijoitettavan yrityksen kilpailijoista ja markkina-asemasta tulee tehdä taustatutkimusta ennen sijoituspäätöstä.

Taustamuuttujista eli sijoittajan omalla taustalla oli vaikutusta, miten hän eri muuttujiin suhtautui. Tämä näkyi etenkin sukupuolen kohdalla: sukupuolella oli vaikutusta etenkin geopolittisia jännitteitä (ks. 5.4), vastuullisuutta (ks. 5.6) sekä kilpailijoita ja markkinoita (ks. 5.7) käsittelevien kysymysten vastauksiin, jotka pystyttiin yleistämään. Tutkimustuloksista löytyi myös merkitsevyyttä vastaajan iän sekä geopolittisiin jännitteisiin ja kansainvälisiin suhteisiin suhtautumisen väliltä (ks. luku 5.5). Vaikka jokaista taustamuuttujaa ei tutkimuksessa olekaan vertailtu jokaiseen tutkimusmuuttajaan, voidaan tutkimukseen kuitenkin huomata osallistuneen toisistaan erilainen joukko sijoittajia. Jos jokaista taustamuuttujaa olisi lähdetty vertaamaan jokaiseen tutkimusmuuttajaan tutkimuksesta oli paisunut aivan liian valtava. Huomioon pitää ottaa myös, se että kyselylomakkeen olisi tullut olla luotettavien testitulosten saamiseksi huomattavasti laajempi ja tämä olisi todennäköisesti vaikuttanut taas vastaajien määrään. Tutkimuksessa on suoritettu myös muita merkitsevyystestejä (tutkimuksessa olevien lisäksi), mutta näitä ei lopulliseen tuotokseen tullut, koska en kokenut niitä tarpeelliseksi. En myöskään löytänyt näistä testeistä merkitsevyyttä.

6.2 Yhteenveto

Päätutkimusongelma esiteltiin luvussa 1.1, miten ulkoiset tekijät vaikuttavat osakepoimintaan 2020-luvulla. Tutkielman tietoperustassa ja tutkimusosuudessa on saatu hyvin avattua alaongelmia. Nyt käydään läpi tutkimuksen lopullinen yhteenveto, kaiken aikaisemman läpi käydyn tiedon ja tutkimuksen perusteella.

Päätutkimusongelma profiloituu hyvin kyselytutkimuksessa olleeseen viimeiseen kysymykseen (ks. 4.3). Kysymyksen vastausten perusteella sijoittajien omaan sijoitustoimintaan vaikuttavina ulkoisina tekijöinä, tutkittavat pitivät kaikista vaikuttavimpina kilpailijoita ja markkinoita (ks. 5.8). Tätä selittää usein se, että näillä tekijöillä on suoria vaikutuksia osakemarkkinoihin ja tätä kautta myös sijoittajiin (ks. 3.5). Kilpailijat ja markkinat ovat myös sijoituskohteena olevaa yritystä kaikista lähimpänä olevat tekijät, kun taas vertauksellisesti esimerkiksi makrotalouden tekijät ovat suurempia taustalla vaikuttavia ilmiöitä. Teknologiaa ja tekoälyä pidettiin toiseksi eniten omaan

sijoitustoimintaan vaikuttavina tekijöinä. Tämä on jopa yllättävää, ottaen huomioon etenkin tekoälyn viimeaikaisuuden (ks. 3.3), mutta se kertoo taas, miten sijoittajien huomio on kiinnittynyt nykypäivään ja tulevaisuuteen. Makrotalouden ilmiöiden sekä geopoliittisten jännitteiden ja kansainvälisten suhteiden vaikutusta sijoittajat pitivät saman vahvuksena. Näissä tekijöissä on yhteinen piirre: ihmiset ovat helposti näistä asioista tietosia. Vähiten sijoittajat välittivät yhteiskunnallisista- ja ympäristötekijöistä omassa sijoitustoiminnassaan. Tätä selittää vastausten jakautuminen aiheesta (ks. 5.6), sekä muiden ulkoisten tekijöiden vahva painotus sijoittajien toiminnassa. Mikään ulkoisen tekijän kategoria ei ollut sijoittajien mielestä selkeästi vaikuttavin tai mitättömin. Tästä voidaan päätellä, että sijoittajat huomioivat näitä kaikkia tekijöitä, mutta pienin eroin.

Ulkoiset tekijät ovat ilmiöinä erilaisia, kooltaan ja merkittävyydeltään. Ne saavat sijoittajien keskuudessa erilaisia suhtautumisia, näihin suhtautumisiin vaikuttaa sijoittajan puolelta etenkin sukupuoli. Aiheet ovat hyvin subjektiivisia loppujen lopuksi ja sijoittajat painottavat niitä niiden ominaisuuksien mukaan. Vaikka, aiheet ovat sijoittajille subjektiivisia tutkimuksessa löydettiin kuitenkin hyvin yhdenmukaisuuksia, joista pystyttiin tekemään johtopäätöksiä. Suhtautuminen on myös varmasti sidoksissa sijoittajan omaan henkilökohtaiseen menestykseen, kun sijoittamisen lähtötavoite on kuitenkin monelle voittojen ja varallisuuden kerryttäminen.

6.3 Validiteetti ja reliabiliteetti

Tässä luvussa käyn läpi tutkimuksen luotettavuutta ja mittausten tarkkuuta. Arvioin tutkimuksen onnistumista sen validiteetin ja reliabiliteetin avulla. Validiteetilla tarkoitetaan sitä, kuinka hyvin mittari onnistuu mittaamaan haluttua ominaisuutta tutkittavasta asiasta (Tilastokeskus). Reliabiliteetti tarkoittaa mittausten luotettavuutta (Tilastokeskus).

Tutkimuksen tarkoituksena oli saada havaintoyksiköiltä tutkittavaan aiheeseen liittyvää tietoa. Validiteetti otettiin huomioon tutkimuksen kyselylomaketta suunnitellessa. Kysymyksistä haluttiin saada mahdollisimman yksinkertaisia ja samoin vaihtoehtoja, jotta havaintoyksiköt pystyisivät antamaan mahdollisimman selkeää tutkittavaan aiheeseen liittyvää tietoa. Ennen kyselyn julkaisua kyselylomake vielä testattiin perusjoukkoon sopivilla testihenkilöillä, joiden pohjalta kysymyksiä vielä säädettiin vähän. Koin etenkin, että testivastaajilla kyselyn käyttö ennen varsinaista julkaisua oli validiteetin kannalta tärkeää. Näillä toimilla halusin varmistaa, että tutkimuksen validiteetti säilyy hyvällä tasolla.

Tutkimuksen luotettavuuteen eli reliabiliteettiin vaikuttavimmat asiat tutkimuksessa oli kyselylomakkeen anonyymiyys sekä kyselyn julkaisu. Koska kysymys oli täysin anonyymi, ketään vastaajista ei voida täysin tunnistaa osakesijoittajiksi. Johtuen perusjoukon suuruudesta ja mahdollisimman suuren vastaajajoukon tavoittamisesta, kyselyn jakamisessa hyödynnettiin sosiaalista mediaa. Kysely

julkaistiin kahdessa Facebook sijoitusryhmässä, joista toinen on pelkästään keskittynyt osakesijoittamiseen. Lähtökohtaisesti näihin ryhmiin liitytään sen takia, että siellä halutaan käydä keskustelua osakesijoittamisesta tai seurata keskustelua muiden välillä. Koska kysely julkaistiin pelkästään näissä ryhmissä, se nostaa todennäköisyyksiä, että kysely on tavoittanut juuri halutut vastaajat, joka tätä kautta nostaa tutkimuksen reliabiliteettia. Ikinä ei kuitenkaan voida olla täysin varmoja, onko vastaajien joukossa ollut joku, joka ei olisi suhtautunut kyselyyn vakavasti.

6.4 Jatkotutkimusehdotukset

Tutkimuksen tietoperustassa hyödynnettiin talouteen ja osakesijoittamiseen liittyvää kirjallisuutta sekä aiheeseen liittyviä luotettavia verkkosivustoja. Lähteitä pyrin mahdollisimman harkiten käyttämään hyödykseni ja osoittautuikin, että informaatiota on todella paljon saatavilla. Lähteitä käyttäessäni pyrin aina siihen, että se olisi luotettava ja liittyisi juuri käsittelemääni asiaan mahdollisimman hyvin. Tämä kuitenkin osoittautui haasteeksi valtavan informaatiotulvan myötä. Ajanhallinta alkoi myös muodostumaan haasteeksi ja jälkepäin on tietysti helppoa katsoa, mitä tekisin toisin.

Itse tutkimuksen kannalta, olin ihan tyytyväinen kyselyn 85 havaintoyksikön tavoittamiseen, vaikkakin muutamien muiden opinnäytetöiden kyselyt samoissa ryhmissä olivat yltäneet yli 100 vastaajaan. Tutkimuksessa edetessäni huomasin myös aiheen laajuuden alkavan luomaan haasteita. Tutkittavat ilmiöt olivat todella suuria jo itsessään ja olinkin sisällyttänyt niitä todella monia tutkimukseen. Jälkikäteen mietin, pystyvätkö hyvin täsmennetyt kysymykset antamaan riittävän paljon dataa näin suurista tutkittavista ilmiöistä. Aloinkin pohtimaan pystynkö vastauksilla kattamaan kaiken mahdollisen, mitä haluan tutkia. Lopputulema onkin mielestäni se, että tutkittava aihe olisi vaatinut huomattavasti laajemman kyselylomakkeen. Vastauksia tutkiessani, pyrin keskittymään vain kaikista olennaisimpaan tietoon tutkimuksen kannalta ja tästä syystä osa tutkimuksessa olleista aiheista jäikin lopulta taka-alalle kuten sijoittajan psykologia. Koen kuitenkin sijoittajan psykologian sopivan hyvin tietoperustaan, vaikka se ei lopulta saanutkaan itse tutkimusvaiheessa paljon sijaa.

Näiden pohdintojen myötä jatkotutkimuksille jää todella paljon mahdollisuuksia. Jatkotutkimuksissa aihetta voisi tutkia pelkästään keskittymällä tiettyihin ulkoisiin tekijöihin esimerkiksi tutkimalla tekoälyn vaikutusta osakesijoittamiseen syvemmin. Tutkimusta voisi tehdä myös esimerkiksi nuorten sijoittajien näkökulmasta (alle 30 vuotta) kvalitatiivisena tutkimuksena, jossa käytettäisiin kyselyn sijaan haastatteluita, joilla saataisiin syvempää tietoa sijoittajien asenteesta muuttujia kohtaan ja täten myös sijoittajan psykologia voitaisiin ottaa paremmin kokonaisuuteen mukaan.

6.5 Oman oppimisen arviointi

Opinnäytetyön aihe valikoitui oman kiinnostukseni ja koulussa valitsemani suuntautumisen pohjalta. Itselläni osakesijoitustaustaa löytyy useamman vuoden verran sekä koulussa

suuntautumisenani toimii raha ja talous. Olen myös aina kokenut tärkeänä syy ja seuraus -suhteiden tutkimisen ja tässä tutkimuksessa sitä pääsi nyt toteuttamaan itseäni miellyttävässä kontekstissa. Opinnäytetyösuunnitelmaa varten pidetyt seminaarit koin myös todella hyödylliseksi, koska se antoi valmiin alustan mistä lähteä liikkeelle, vaikka tietyt tekijät matkan varrella kokivat muutoksia.

Opinnäytetyö työ oli laajin tähän mennessä tekemäni tutkimus. Vaihto-opiskeluni aikani suoritin yhden tutkimuksen myös yksin, mutta se ei ollut näin laaja. Ammattikorkeakoulussa aiemmat projektit oli yleensä tehty ryhmissä. Aluksi aikataulu koitui ongelmaksi, sillä kävin opinnäytetyöprosessin aikana myös täysipäiväisesti töissä. Aikatauluani kuitenkin muokaten kirjoittaminen lähti lopulta sujumaan. Vielä painotan opinnäytetyösuunnitelman tärkeyttä, koska sillä olin luonut kuitenkin jo valmiit rakenteet mihin lähdin opinnäytetyötä tekemään.

Opin aiheesta uusia asioita ja katsonkin tiettyjä asioita tutkimuksen jälkeen uudella tavalla. Suurimmat opit eivät kuitenkaan tulleet itse aiheesta vaan tutkimuksen tekemisestä. Opin tutkimuksen tekemisestä todella paljon uutta etenkin tilastotieteen ja analytiikan puolelta. Koen, että analyysien tekeminen oli hyvin palkitsevaa, mitä enemmän siitä oppi ja myös SPSS-ohjelmisto tuli tutuksi tämän opinnäytetyön myötä. Myös kyselytutkimuksen tekeminen opetti paljon uutta, ja opit tulivat etenkin jälkikäteen tuloksia läpikäydessä.

Lopuksi voin sanoa, että monen asian olisi voinut tehdä toisin ja päässyt paljon helpommalla. Yllätyin myös siitä, kuinka paljon työtä tutkimus vaatii, mitä ei kuitenkaan lopputuloksesta näe eli todella paljon asiaa ja materiaalia jäi lopulta myös opinnäytetyön ulkopuolelle. Olen kuitenkin tyytyväinen koko prosessiin ja lopputulokseen. Toivon, että kaikkea oppimaani pääsen hyödyntämään tulevaisuudessa vielä.

Lähteet

Baker, H. & Victor Ricciardi. Investor Behavior : The Psychology of Financial Planning and Investing, John Wiley & Sons, Incorporated, 2014. E-kirja. Luettu 14.3.2024.

Brand Finance. 17.1.2024. Apple clinches top spot as world's most valuable brand, outshining Amazon, Google, and Microsoft. Luettavissa: <https://brandfinance.com/press-releases/apple-clinches-top-spot-as-worlds-most-valuable-brand-outshining-amazon-google-and-microsoft> Luettu: 1.4.2024.

Chauhan, H. 20.4.2024. Is This the Beginning of the End of Nvidia's Artificial Intelligence (AI) Chip Dominance? The Motley Fool. Yahoo Finance. Luettavissa: <https://finance.yahoo.com/news/beginning-end-nvidias-artificial-intelligence-071000765.html> Luettu: 20.4.2024.

Erkkilä, J. 5.5.2022. Näin Ukrainan sota vaikuttaa yksityissijoittajan toimintaan. Salkunrakentaja. Luettavissa: <https://www.salkunrakentaja.fi/2022/05/ukrainan-sota-yksityissijoittajat/> Luettu: 19.3.2024.

Graham, B. 2009. The Intelligent Investor Revised Edition. HarperCollins. E-kirja. Luettu: 4.3.2024.

Inderes 2021. Mitä on osakepoiminta? Luettavissa: <https://www.inderes.fi/articles/mita-osakepoiminta> Luettu: 28.2.2024.

Kukkaniemi, T. 24.10.2022. Riskinsietokyky ja riskinottohalu määrittävät millainen sijoittaja olet. Taloustaito. Luettavissa: <https://www.taloustaito.fi/blogit/topias-kukkasniemi/riskinsietokyky-ja-riskinottohalu-maarittavat-millainen-sijoittaja-olet/#6af78fc9> Luettu: 16.3.2024.

Lampela, R. 10.11.2022. Kysely: Vastuullinen sijoittaminen on menettänyt merkitystään – Silti tutut teemat korostuvat. Kauppalehti. Luettavissa: <https://www-kauppalehti-fi.ezproxy.haaga-helia.fi/uutiset/kysely-vastuullinen-sijoittaminen-on-menettanyt-merkitystaan-silti-tutut-teemat-korostuvat/4a499938-8c15-4a84-8156-bfa83a161a49> Luettu: 26.03.2024.

Linholm, T. & Kettunen, J. 2016. Globaali kansatalous. Edita. Helsinki. E-kirja. Luettu: 20.3.2024.

Lindström, K. Lindström, T. 2011. Onnistu osakemarkkinoilla. Talentum. Alma Talent Oy ja Cardia Invest Oy Ab. E-kirja. Luettu 5.3.2024.

Nenonen, R. 15.4.2024. Näin sijoittaja voi hyötyä tekoälystä – Salkunhoitaja kertoo vinkkinsä. Kauppalehti. Luettavissa: <https://www-kauppalehti-fi.ezproxy.haaga-helia.fi/uutiset/nain-sijoittaja->

[voi-hyotya-tekoalysta-salkunhoitaja-kertoo-vinkkinsa/39b8eb0c-00ff-4ab8-bc5a-edf23fad3dcd](https://doi.org/10.1007/978-3-319-43988-8_1)

Luettu: 17.4.2024.

Ojasalo, K. Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2015. Kehittämistyön menetelmät: uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki. Sanoma Pro. E-kirja. Luettu: 12.4.2024.

Pörssisäätiö. 2024. Mitä vastuullinen sijoittaminen on? Luettavissa:

<https://www.porssisaatio.fi/vaikuta-omistajana/vastuullinen-sijoittaminen/> Luettu: 20.3.2024.

Pörssisäätiö. 2024a. Osakesijoittajien määrä ennätyskorkealla. Luettavissa:

<https://www.porssisaatio.fi/perehdy-tutkimuksiin/porssisaation-tilastot/osakesijoittajien-maaran-kehitys/> Luettu: 11.4.2024.

Pörssisäätiö. 2024b. Naisten suhteellinen osuus kasvaa hitaasti. Luettavissa:

<https://www.porssisaatio.fi/perehdy-tutkimuksiin/porssisaation-tilastot/osakesijoittajat-sukupuolen-mukaan/> Luettu: 12.5.2024.

Pörssisäätiö. Osake sijoittajan kymmenen sääntöä. Luettavissa: <https://www.porssisaatio.fi/opi-sijoittamaan/aloittajan-tietopaketti/sijoittajan-nyrkkisaannot/> Luettu: 2.3.2024.

Reuters. Closing the gender investment gap: Why women typically trade less than men – and why that may be changing. Luettavissa: <https://www.reuters.com/plus/closing-the-gender-investment-gap-why-women-typically-trade-less-than-men-and-why-that-may-be-changing> Luettu: 1.5.2024.

Roseberg, S. 23.2.2024. Nvidia's \$2 trillion market cap looks bubbly. Axios. Luettavissa:

<https://www.axios.com/2024/02/23/nvidia-valuation-chipmakers-trillion> Luettu: 17.4.2024.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV – menetelmäopetuksen tietovaranto.

Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Luettavissa: https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L2_3_1.html. Luettu 20.2.2024.

Saario, S. 2016. Miten sijoitan pörssiosakkeisiin. Talentum Pro. Helsinki. E-kirja. Luettu: 1.3.2024.

Sitra 2023. Megatrendit 2023: Näitä kehityskulkuja emme voi ohittaa. Luettavissa:

<https://www.sitra.fi/uutiset/megatrendit-2023-naita-kehityskulkuja-emme-voi-ohittaa/> Luettu: 28.3.2024.

Sitra. Tulevaisuussanasto: Ilmiö. Luettavissa: <https://www.sitra.fi/tulevaisuussanasto/ilmio/> Luettu: 12.5.2024.

Sitra. Megatrendit 2023: Muutosten kokonaiskuva. Luettavissa: <https://www.sitra.fi/uutiset/mega-trendit-2023-naita-kehityskulkuja-emme-voi-ohittaa/> Luettu: 28.3.2024.

Suomen pankki. 2024. Rahapolitiikka. Luettavissa: <https://www.suomenpankki.fi/fi/opi-talou-desta/opi-taloudesta/rahapolitiikka/> Luettu: 17.3.2024.

Suomen pankki. 2024a. Vastuullisen sijoittamisen periaatteet. Luettavissa: <https://www.suomenpankki.fi/fi/rahapolitiikka/varallisuuden-hallinnointi/vastuullisen-sijoittamisen-periaatteet/> Luettu: 25.3.2024.

Tilastokeskus. Reliabiliteetti. Luettavissa: <https://stat.fi/meta/kas/reliabiliteetti.html> Luettu: 12.5.2024.

Tilastokeskus. Validiteetti. Luettavissa: <https://stat.fi/meta/kas/validiteetti.html> Luettu: 12.5.2024.

Tuominen, J. 8.3.2024. Nvidia arvo nousi yhdessä päivässä koko Helsingin pörssin verran – Nämä kuvat kertovat, mistä kotipörssiin keskittyvä jää paitsi. Kauppalehti. Luettavissa: <https://www-kauppalehti-fi.ezproxy.haaga-helia.fi/uutiset/nvidian-arvo-nousi-yhdessa-paivassa-koko-helsingin-porssin-verran-nama-kuvat-kertovat-mista-kotiporssiin-keskittyva-jaa-paitsi/0e07ec08-5a0f-456c-8659-60ad7298e999> Luettu: 2.4.2024.

Ulkoministeriö. Kansainväliset pakotteet. Luettavissa: <https://um.fi/pakotteet>. Luettu 18.3.2024.

Verywellmind. What is Correlation? Luettavissa: <https://www.verywellmind.com/what-is-correlation-2794986> Luettu: 1.5.2024.

Ylä-Anttila, A. 11.2.2021. Gamestop-ilmiö sai markkinat sekaisin, mutta mitä se kertoo pörssien tulevaisuudesta? – 19-vuotias suomalaissijoittaja kertoo, mitä tapauksesta opittiin. Kauppalehti. Luettavissa: <https://www-kauppalehti-fi.ezproxy.haaga-helia.fi/uutiset/gamestop-ilmio-sai-markkinat-sekaisin-mutta-mita-se-kertoo-porssien-tulevaisuudesta-19-vuotias-suomalaissijoittaja-kertoo-mita-tapauksesta-opittiin/b6bc419b-4564-4317-b30a-9db656233dc3> Luettu: 1.3.2024.

Liitteet

Liite 1. Kyselylomake

3. Kokemus osakesijoittamisesta vuosina *

- 0-3
- 4-7
- 8-11
- 11+

4. Keskimääräinen sijoittamasi rahamäärä kuukaudessa *

- 0-300 euroa
- 301-800 euroa
- 801-1500 euroa
- 1500 euroa >

5. Riskiänsietokyky osakesijoittamisessa *

1 = En siedä riskiä ollenkaan

10 = Siedän riskiä hyvin paljon

6. Millä seuraavista makrotalouden ilmiöistä koet olevan vaikutusta siihen, mitä osakkeita päädyt ostamaan? *

- Yleinen talouskasvu
- Inflaatio
- Rahapolitiikka esim. yleinen korkotaso

7. Koetko, että edellisessä kysymyksessä mainittuja ilmiöitä tulisi tutkia tarkemmin ennen kuin tekee päätöksen mihin osakkeisiin sijoittaa vai koetko, että näistä asioista on riittävän tietoinen muutenkin? *

- Koen, että taustatutkimuksen tekeminen makrotalouden ilmiöistä on tärkeää
- En, kyseisistä asioista on riittävän tietoinen muutenkin

8. Koetko, että geopoliittisilla jännitteillä, erinäisillä konflikteilla tai kansainvälisillä suhteilla on vaikutusta omaan sijoitustoimintaasi? *
Esimerkiksi Venäjän hyökkäys Ukrainaan 2022.

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

9. Koetko, että geopoliittisista jännitteistä, konflikteista tai kansainvälisissä suhteissa tapahtuvissa muutoksista voi aueta uusia sijoitusmahdollisuuksia? *

- Kyllä
 Ei

10. Oletko sijoittanut tai harkinnut sijoittavasi teknologia-alan yrityksiin, erityisesti niihin joiden koet hyötyvän tekoälystä tai muusta nopeasti kehittyvästä teknologiasta? *

- Kyllä
 En
 Olen harkinnut

11. Kuinka paljon teknologiasta ja tekoälystä pitää tietää asteikolla 1-5 ennen kuin niihin sijoittaa? *

	1	2	3	4	5	
Ei yhtään	☐	☐	☐	☐	☐	Mahdollisimman paljon

12. Onko vastuullisuudella tai yritysten eettisellä toiminnalla merkitystä sijoitustoiminnallesi? *

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

13. Jos vastasit edelliseen kysymykseen kyllä, millaisilla vastuullisuuden tai eettisillä asioilla koet olevan merkitystä osakepoimintaan?

14. Otatko selvää yrityksen markkina-asemasta tai sen kilpailijoista ennen siihen sijoittamista? *

- Kyllä
- Ei

15. Miten arvioisit kyselyssä esiintyneiden asioiden vaikutusta omaan osakepöimintaasi? *

1 = Vaikutus hyvin vähäinen

5 = Vaikutus hyvin suuri

	1	2	3	4	5
Makrotalouden ilmiöt	☐	☐	☐	☐	☐
Geopoliittiset jännitteet ja kansainväliset suhteet	☐	☐	☐	☐	☐
Teknologia ja tekoäly	☐	☐	☐	☐	☐
Yhteiskunnalliset- ja ympäristötekijät (vastuullisuus)	☐	☐	☐	☐	☐
Kilpailijat ja markkinat	☐	☐	☐	☐	☐

Kiitos vastauksistasi! Muistathan vielä painaa LÄHETÄ, jotta vastaukset tallentuvat.

Kyselyn tulokset ovat nähtävissä myöhemmin tutkimuksessani, joka julkaistaan theseus palvelussa myöhemmin tänä vuonna.

Edellinen

Lähetä

100% Valmis

Liite 2. Merkitsevyydestit

7. Koetko, että edellisessä kysymyksessä mainittuja ilmiöitä tulisi tutkia tarkemmin €

Variables	7. Koetko, et...	Min Expected	Fraction < 5
6. Millä seuraavista makrotalouden ilmiöistä	0.34 (p=0.844)	14.3846	0 %

1. Sukupuoli

Variables	1. Sukupuoli	Min Expected	Fraction < 5
8. Koetko, että geopolittisilla jännitteillä,	20.49 (p=0.000)	0.0471	67 %

4. Keskimääräinen sijoittamasi rahamäärä kuukaudessa

Variables	4. Keskimäär...	Min Expected	Fraction < 5
8. Koetko, että geopolittisilla jännitteillä,	7.88 (p=0.247)	0.2824	67 %

2. Ikä vuosina

Variables	2. Ikä vuosina	Min Expected	Fraction < 5
9. Koetko, että geopolittisista jännitteistä	12.33 (p=0.031)	0.2941	58 %

1. Sukupuoli

Variables	1. Sukupuoli	Min Expected	Fraction < 5
14. Otatko selvää yrityksen markkina-ase	6.21 (p=0.045)	0.1647	50 %

Onko vastuullisuudella tai yritysten eettisellä toiminnalla merkitystä sijoitustoiminnallesi?

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)	Point Probability
Pearson Chi-Square	12.716 ^a	4	.013	.007		
Likelihood Ratio	11.851	4	.018	.010		
Fisher-Freeman-Halton Exact Test	10.790			.013		
Linear-by-Linear Association	3.279 ^b	1	.070	.076	.046	.023
N of Valid Cases	85					